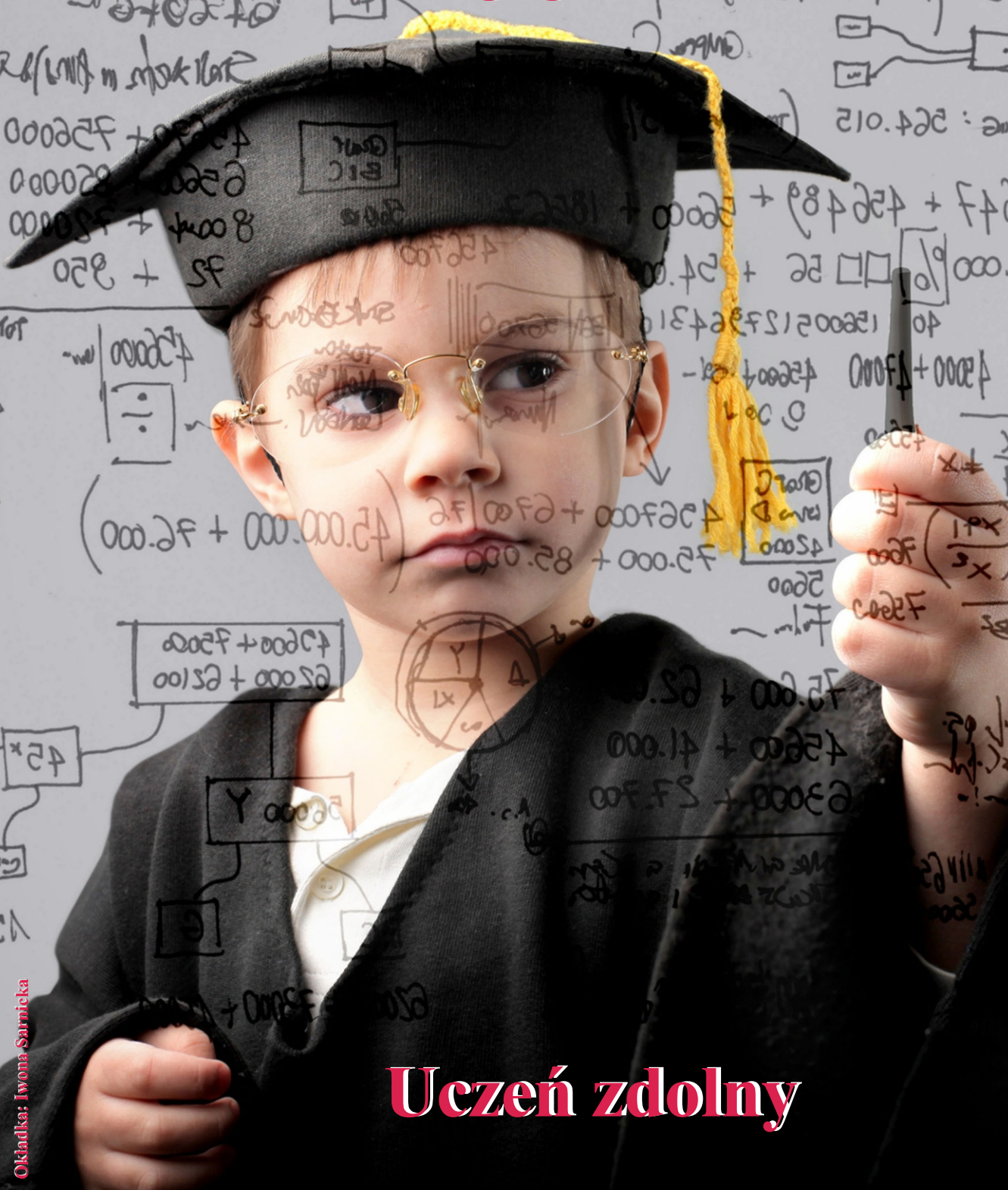

diologii

Miesięcznik pedagogiczny

Nr 1 (208)
Styczeń 2017
Szczecin
ISSN 2300-9691

Uczeń zdolny

Pałac
Młodzieży
**Koncert
kołęd
„Moja
kołęda”**

Zdjęcia:
Jerzy Miszuk

**„Dialogi” Miesięcznik
Pedagogiczny**

e-mail:
dialogi@palac.szczecin.pl

Wydawca:

Pałac Młodzieży –
Pomorskie Centrum
Edukacji

Redagują:

Ewa Karasińska
(redaktor naczelna)
Ryszard Goclan
(redaktor techniczny)

Kolegium redakcyjne:

Paweł Bartnik
Katarzyna Fenczak
*Róża Czerniawska-
Karcz*
Bogdan Matłowski
Wiesław Seidler

Zastrzegamy sobie
prawo do skracania,
opracowań,
redagowania
i adiuścacji tekstów oraz
zmiany ich tytułów.
Za treść ogłoszeń
odpowiedzialności
nie ponosimy.

Adres redakcji:

Pałac Młodzieży – PCE
al. Piastów 7
70-327 Szczecin
tel. 91 422 52 61
Konto: **PeKaO S.A.**
II O/Szczecin
75124039271111
001006361605

W numerze:

*** Indywidualny program
lub tok nauki 4**

*** „Dyskusja z uczniem
zdolnym i nie tylko...” 5**

* Najlepsi mogą być lepsi 6-7

* Dzieci zdolne językowo 8-9

*** „Błękitne kulinaria”
czyli utalentowani
kulinarnie 10-11**

*** Błękitny
Supermate-
matyk 12-13**

* Otworzyć drzwi na świat 14-16

*** Zdolne
tancerki 17**

*** „Uczeń zdolny ...
po francusku” 18-19**

*** Cukiernictwo to rzemiosło,
które bywa sztuką 20-21**

*** Lekcja biznesu
w praktyce... ..... 21-23**

*** Dobry start
przedszkolaka ⁽¹⁾ 24-27**

* Relaks z książką 28

* Z wiatrem w żaglach 29-30

Warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje

Sala do wynajęcia

Pałac Młodzieży oferuje do wynajęcia salę multimedialną na 50 osób. Sala znajduje się w budynku nowej siedziby, przy al. Piastów 7 (centrum Szczecina). Wyposażona jest w nowoczesny sprzęt techniczny, m.in. projektor, rzutnik multimedialny i nagłośnienie w systemie dźwiękowym dolby surround. Można tu zorganizować m.in. warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje. Gwarantujemy pomoc techniczną przy obsłudze.

Warunki wynajmu i terminy rezerwacji – w sekretariacie PM-PCE, tel. 91 422 52 61

Indywidualny program lub tok nauki

Pojęcia indywidualnego programu oraz indywidualnego toku nauki zostały zdefiniowane w przepisach rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz. U. z 2002 r. Nr 3, poz. 28).

Formy pracy skierowane do ucznia zdolnego:

1. Indywidualny program nauki (dalej IPN) – uczeń może realizować IPN z jednego, kilku lub wszystkich obowiązujących zajęć edukacyjnych przewidzianych w szkolnym planie nauczania dla danej klasy (na każdym etapie edukacyjnym).

Nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne w szkole i pod kierunkiem którego uczeń będzie realizował IPN, tworzy program dla ucznia, lub akceptuje program opracowany poza szkołą. Program jest dostosowany do uzdolnień, zainteresowań i możliwości edukacyjnych ucznia.

IPN umożliwia rozwijanie wiedzy ucznia w określonych obszarach, w których wykazuje on szczególne – wyższe od przeciętnych – predyspozycje do nauki, ale realizowany jest w czasie zajęć edukacyjnych w szkole. Program może uwzględniać także zajęcia pozaszkolne i pozaszkolne, ale nie są one wymagane.

Ocenianie, klasyfikacja oraz promocja ucznia, który otrzymał zezwolenie na realizację IPN odbywa się na warunkach i w sposób określony w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. poz. 843) oraz na zasadach wynikających z niego, a zapisanych w wewnątrzszkolnym systemie oceniania danej szkoły, tj. na tych samych zasadach co innych uczniów w danej szkole.

2. Indywidualny tok nauki (dalej ITN) – uczeń może realizować ITN z jednego, kilku lub wszystkich obowiązujących zajęć edukacyjnych wg systemu innego niż udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych przewidzianych w szkolnym planie nauczania dla danej klasy.

Uczeń realizujący ITN może uczęszczać na wybrane zajęcia edukacyjne do danej klasy lub do klasy programowo wyższej, w swojej lub innej szkole, na wybrane zajęcia edukacyjne w szkole wyższego stopnia, albo realizować program w całości lub w części we własnym zakresie.

Może on realizować w ciągu 1 roku szkolnego program nauczania z zakresu dwóch klas lub więcej oraz może być klasyfikowany i promowany w czasie całego roku szkolnego. Jest to zatem taka forma realizacji obowiązku szkolnego lub nauki, której celem jest przede wszystkim umożliwienie uczniom szczególnie uzdolnionym przyspieszonego ukończenia poszczególnych etapów kształcenia.

Program ITN może być jednym z programów nauczania objętych szkolnym zestawem programów nauczania funkcjonujących w danej szkole i zatwier-

dzonych przez dyrektora szkoły. Program ITN może być także indywidualnym programem nauki utworzonym przez nauczyciela prowadzącego, czy opracowanym przy udziale i pomocy innych nauczycieli, w tym nauczyciela ze szkoły wyższego stopnia, doradcy metodycznego, psychologa, pedagoga oraz nawet samego ucznia. Program ITN może być również opracowany poza szkołą.

Tak w przypadku IPN jak i ITN opracowany i realizowany indywidualny program nauki dla danego ucznia nie może obniżyć wymagań edukacyjnych wynikających ze szkolnego zestawu programów nauczania ustalonego dla danej klasy.

Jeżeli uczeń o wybitnych uzdolnieniach jednokierunkowych nie może sprostać wymaganiom z zajęć edukacyjnych innych niż te wybrane w IPN lub ITN nauczyciel prowadzący zajęcia może – na wniosek wychowawcy lub innego nauczyciela uczącego ucznia, w tym nauczyciela opiekuna ucznia – dostosować wymagania edukacyjne z tych zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, z zachowaniem wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej.

Zezwolenie na indywidualny program lub tok nauki może być udzielone po upływie co najmniej jednego roku nauki, a w uzasadnionych przypadkach – po śródrocznej klasyfikacji ucznia.

Z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki mogą wystąpić:

1. uczeń – z tym, że uczeń niepełnoletni za zgodą rodziców (prawnych opiekunów),
2. rodzice (prawni opiekunowie) niepełnoletniego ucznia,
3. wychowawca klasy lub nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, których dotyczy wniosek – za zgodą rodziców (prawnych opiekunów) albo pełnoletniego ucznia.

Wniosek składa się do dyrektora szkoły za pośrednictwem wychowawcy klasy. Wychowawca klasy dołącza do wniosku opinię o predyspozycjach, możliwościach i oczekiwaniach ucznia. Opinia powinna także zawierać informację o dotychczasowych osiągnięciach ucznia.

Ocenianie oraz promocja ucznia, który otrzymał zezwolenie na realizację ITN odbywa się na warunkach i w sposób określony w przepisach rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Natomiast wyjątek stanowi jego klasyfikacja^[1], która odbywa się na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego – z zajęć edukacyjnych, które realizuje w ramach ITN.

XXX

¹ Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia oraz ustaleniu – według skali określonej w statucie szkoły – śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Klasyfikacja roczna zaś – począwszy od klasy IV szkoły podstawowej – polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia i zachowania ucznia w danym roku szkolnym.

Opracowano na podstawie strony internetowej MEN

Szkoła Podstawowa Nr 1

„Dyskusja z uczniem zdolnym i nie tylko..”

*Nigdy nie mów ludziom, jak coś zrobić.
Powiedz im, co zrobić, a oni zaskoczą cię pomysłowością.*

George S. Patton

Uczeń zdolny według E Gondzika obejmuje poza wysoką inteligencją m.in. możliwości i wyobraźnię twórczą, łatwość uczenia się oraz szerokie zainteresowania, samokrytycyzm, pracowitość¹, grono nauczycieli marzy o takim uczniu w swojej klasie. Który z rodziców nie chciał aby jego dziecko było zdolne? Jednak należy pamiętać o tym, że praca z dzieckiem zdolnym wymaga od nas dużo inwencji. Bo to właśnie my jako mentorzy powinniśmy tak wspierać rozwój dziecka zdolnego, aby jego predyspozycje nie zostały zaprzepaszczone. Uczniowie zdolni wymagają sporo uwagi, nie mniej niż ci z trudnościami w nauce, a często o tym zapominamy. Bo samo bycie zdolnym to dopiero początek. Trzeba rozwijać zainteresowania, pracować nad swoim talentem. Nawet najpiękniejszy kwiat bez pielęgnacji nie jest w stanie utrzymać się w dobrej formie. Liczni uczeni, udzielają nam nauczycielom wskazówek, jak pracować z uczniem zdolnym. Na znaczącą rolę nauczania w kształceniu młodych umysłów zwrócił uwagę Jan Amos Komeński jeden z największych myślicieli pedagogicznych, w „Wielkiej dydaktyce”, prosił wychowawców: **ceńcie twórcze myślenie, poddawajcie w wątpliwości wszystko, i każcie się dziwić wszystkiemu².** Właśnie te wskazówki podsunęły mi pomysł na organizację zajęć dodatkowych dla uczniów zdolnych, ale nie tylko. Postanowiłam zorganizować zajęcia dyskusyjno-relaksacyjne, w których inicjatywę przejmują uczniowie. Wielokrotnie widzi się teraz sytuacje kiedy wspólny czas z rodziną czy znajomymi polega na „klikaniu” w telefonach czy tabletach. A przecież jest tak wiele tematów które interesują dzieci, ilu ciekawostek możemy się o nich dowiedzieć, ich upodobaniach, uzdolnieniach dzięki rozmowie. Mamy tendencję, by zbyt wiele do dzieci mówić, ciągle coś tłumaczyć a nie jesteśmy w stanie z nimi p o r o z m a w i a

ć. Dyskusja pozwala na wymianę myśli, wzmacnia więzi, rozwija mowę i myślenie. Swoją projekt zaczęłam od tego, iż poprosiłam wychowawców o wytypowanie ze swoich klas uczniów, którzy mają jakiegokolwiek pasje. Do grupy zaprosiłam także uczniów zamkniętych w sobie, mających problem w nawiązywaniu kontaktów. Na pierwszych zajęciach uczniowie stworzyli listę tematów, które będziemy omawiać na kolejnych spotkaniach. Każdy mógł podać interesujące go zagadnienie, nie było żadnych ograniczeń. Na liście pojawiły się tematy dotyczące zwierząt, władzy, polityki, gier komputerowych, mody, przyjaciół, historii wyliczanie nie miało końca. Potem ustaliliśmy zasady między innymi to, że na każde zajęcia przygotowujemy prezentację wybranego zagadnienia, opracowanie mogło mieć różne formy. Zapoznałam także uczestników z zasadami kulturalnej konwersacji. Już podczas pierwszej dyskusji rozmowa wydawała się nie mieć końca dzieci z ogromnym zapałem mówiły o swoich zainteresowaniach, przekazywały mnóstwo ciekawych informacji, słuchały siebie nawzajem, dopypywały o szczegóły. Osoby które poddały temat dyskusji były dumne z siebie, że ich pasja zainteresowanie ma tylu zwolenników, pojawiały się także sprzeczności jak to bywa w konstruktywnej dyskusji. Zaskoczeniem było dla mnie to, iż już w klasie 2 szkoły podstawowej dzieci potrafią bronić z zapałem swoich racji, używając konkretnych argumentów. Każde zajęcia kończą się relaksacją, odprężeniem, wspólnym odpoczynkiem po intelektualnej pracy. Niesamowite jest to ile możemy się dowiedzieć o dziecięcym myśleniu i świecie. Jaką wiedzę daje nam nauczycielom dyskusja z dziećmi. Do idei moich zajęć idealnie pasują słowa umieszczone jako motto artykułu, wybieramy temat a uczestnicy dyskusji za każdym razem zaskakują swoim zaangażowaniem, dojrzałym myśleniem i otwartością. Dzieci zdolne rozwijają zamiłowania, dzielą się poglądami z rówieśnikami, którzy mają problem, być może poszukują swoich pasji, być może odnajdą je na zajęciach dyskusyjno-relaksacyjnych w Szkole Podstawowej Nr 1 w Szczecinie.

¹ Pedagogika specjalna pod red. W. Dykcika, Pożnań 2001

² Wielka dydaktyka J. A Komeński, Warszawa 1883

Opracowała: Monika Kneba

– nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej Nr 1 w Szczecinie

Szkoła Podstawowa Nr 23

Najlepsi mogą być lepsi

Projekt wspierania uczniów zdolnych, osiągających wysokie wyniki w nauce języka angielskiego „*The best can be better*” („*Najlepsi mogą być lepsi*”).

Uczniowie zdolni są specyficzną grupą uczniów wymagającą podejmowania szczególnych działań zmierzających nie tylko do rozwijania kierunkowych talentów i możliwości dzieci i młodzieży, ale też zadbania o realny przyrost wiedzy i umiejętności zgodnie z wyznacznikami realizowania zasady edukacyjnej wartości dodanej. Ponadto nauka języka obcego jest tą wyjątkową sferą pracy z uczniem, w której potrzeby są szczególnie pogłębione, ze względu na szerokie i uzasadnione oczekiwania kulturowe oraz społeczne.

Projekt wspierania uczniów zdolnych osiągających wysokie wyniki w nauce języka angielskiego „*The best can be better*” („*Najlepsi mogą być lepsi*”) jest odpowiedzią na opisane potrzeby, szeroko pojętą indywidualizację w tym zakresie oraz na potrzebę uporządkowania i nazwania już podejmowanych działań oraz podjęcia nowych, zgodnych z bieżącymi potrzebami uczniów i szkoły. Założeniem działania jest rozwijanie językowych zainteresowań i możliwości uczniów oraz wdrażanie do stałej, efektywnej samodzielnej pracy nad doskonaleniem nabytej wiedzy i umiejętności. Celami ogólnymi projektu są, przede wszystkim, rozwijanie zainteresowań i często ponadprzeciętnych zdolności językowych uczniów, kształtowanie postawy otwartej na różnorodność kulturową, rozbudzanie zainteresowań historią powszechną, geografią świata oraz kulturoznawstwem, wdrażanie do samodzielnej pracy językowej oraz aktywne i konstruktywne wykorzystanie czasu wolnego. Cele szczegółowe to sprawne posługiwanie się językiem angielskim w zakresie poziomu A1 (ew. A1+), zdobywanie wiadomości i umiejętności z zakresu wykraczających (szczególnie z zakresu poziomu A2), poznawanie elementów historii, geografii, tradycji i innych treści kulturoznawczych krajów anglojęzycznych, przygotowanie do udziału w różnych konkursach języka angielskiego lub o charakterze językowym, umożliwienie zdobywania ocen celujących oraz dotychczas przygotowanie do egzaminów do klas z rozszerzonym programem języka angielskiego w gimnazjach.

Podjęcie się realizacji projektu wymagało również szczegółowego zaplanowania sposobów i przebiegu realizacji projektu. Pierwsze i podstawowe dzia-

łania to opracowanie wstępnych założeń projektu, wstępna diagnoza wiedzy i umiejętności uczniów, ich zainteresowań i potrzeb, bieżąca analiza potrzeb edukacyjnych i możliwości uczniów, analiza dostępnych dokumentów uczniów, w tym opinii i ewentualnych orzeczeń oraz wyodrębnienie docelowej grupy uczniów zgodnie ze wstępnymi założeniami programu. Następnie niezbędne jest opracowanie i realizacja programu zgodnie z bieżącymi potrzebami uczniów. W opisywanym projekcie odbywa się ona poprzez następujące działania: opracowanie planu pracy koła językowego i organizacja zajęć koła ze szczególnym uwzględnieniem uczniów klas szóstych w wymiarze co najmniej jednej godziny tygodniowo, w formie zajęć pozalekcyjnych, przez cały rok szkolny; organizacja spotkań doraźnych dla uczniów przygotowujących się do konkursów i egzaminów kwalifikacyjnych do klas z rozszerzonym programem języka angielskiego w gimnazjach; indywidualizacja pracy na lekcji i w domu; realizacja zadań dodatkowych na lekcji i w formie prac domowych; angażowanie uczniów w projekt szkolny „*Cultura języka*” i w inne przedsięwzięcia szkolne, takie jak na przykład „*Dni Skandynawskie*”. Ważny jest też udział uczniów w konkursach szkolnych i międzyszkolnych, w tym między innymi organizowany przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie „*Konkurs Języka Angielskiego dla uczniów szkół podstawowych*”, „*Konkurs Języka Angielskiego pod patronatem Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty*” (XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie), Mistrz Językowy (Gimnazjum Nr 29 w Szczecinie), Maths in English (Szkoła Podstawowa Nr 42 w Szczecinie), Szkolny Konkurs Wiedzy o Krajach Anglojęzycznych, Szkolny Konkurs Ładnego Mówienia „*Kto mówi, sieje... kto słucha, zbiera...*” oraz w przeszłości Języki obce otwierają nam drzwi do Europy (Gimnazjum Nr 23 w Szczecinie) oraz English High Flier, English Ace (JERSZ). We wszystkich powyższych konkursach uczniowie naszej szkoły zajmowali wysokie miejsca w mieście i woje-

wództwie, zdobywali tytuły laureatów oraz finalistów, a w konsekwencji uzyskiwali wymierne korzyści w rekrutacji do wymarzonych gimnazjów czy uzyskiwali Nagrody Prezydenta Miasta.

Istotne jest też promowanie osiągnięć uczestników projektu. Cenne jest wyróżnianie ich na corocznym w naszej szkole, czerwcowym apelu podsumowującym konkursy, poprzez odpowiednie informacje na stronie internetowej szkoły, organizowanie wystaw prac uczniowskich oraz gazetek tematycznych.

Jednym z kluczowych elementów projektu jest organizacja koła języka angielskiego (skierowane głównie do szóstoklasistów). Cieszy się ono dużą popularnością wśród uczniów, a wysoka frekwencja utrzymuje się do ostatnich dni roku szkolnego. Najczęściej realizowane treści i ośrodki tematyczne na zajęciach koła językowego to organizacja i zaplanowanie zajęć we współpracy z uczniami, zdobywanie wiadomości i umiejętności leksykalno-gramatycznych z zakresu wykraczających, zdobywanie wiadomości kulturoznawczych o krajach anglojęzycznych; przygotowanie do bieżących konkursów, przygotowanie do egzaminów do klas z rozszerzonym programem języka angielskiego w gimnazjach, realizacja tematów projektowych w grupach lub w parach, również z zakresu założeń projektu szkolnego „Cooltura języka”. Organizowane są też zajęcia odpowiadające ściśle na zainteresowania uczniów i ich bieżące potrzeby.

Sprawną i efektywną realizacją projektu wymaga stosowania profesjonalnego warsztatu pedagogicznego. Niezwykle ważne są formy pracy, gdyż w dużej mierze decydują one o jakości aktywności uczniów. W ramach niniejszego projektu podzielone są na dwa obszary: formy pracy w szkole (jednostkowa, indywidualna, w parach lub w grupie, zbiorowa), w domu (jednostkowa, indywidualna, w parach lub w grupie). Najczęściej stosowane metody to metody konwencjonalne (w tym bezpośrednia, gramatyczno-tłumaczeniowa, audiolingwalna, kognitywna), metody niekonwencjonalne (tu

głównie naturalna) oraz tak zwane podejście komunikacyjne. W ramach ogólnie stosowanych metod doskonale sprawdza się również atrakcyjna, choć wymagająca metoda projektu. Większość przedsięwzięć szkolnych wymaga podjęcia działań ewaluacyjnych. W przypadku niniejszego projektu najlepiej sprawdzają się ewaluacja bieżąca i podsumowująca w formie pisemnej i/lub ustnej diagnozy końcowej uwzględniającej treści wykraczające realizowane w ramach projektu oraz analiza bieżących, śródrocznych i końcowych wyników uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem ocen celujących.

W czasach, w których indywidualizacja jest nie tylko dobrem pedagogicznym oferowanym przez placówki oświatowe, ale nade wszystko obowiązkiem każdego nauczyciela, warto szczególną uwagę poświęcić uczniom, którzy mają niezwykle uzdolnienia, nieprzeciętne możliwości i często duże chęci do pracy. To grupa dzieci, której efekty pracy skutkują nierządkiem sukcesem, będącym satysfakcją wszystkich podmiotów szkoły: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Agnieszka Mańkowska

*Nauczyciel Szkoły Podstawowej Nr 23
im. Mariusza Zaruskiego w Szczecinie*

Dzieci zdolne językowo

W praktyce nauczycielskiej, jak i w życiu codziennym łatwo można zauważyć, że niektórzy ludzie uczą się języków obcych łatwiej i szybciej niż inni. O takich osobach mówimy, że wykazują zdolności językowe. Przyjmuje się, że zdolności językowe nie są jedną cechą, ale raczej zespołem cech wzajemnie się uzupełniających i mogących występować u uczniów w różnym natężeniu. Bazują one na procesach przetwarzania informacji, które stanowią podstawę uczenia się języków obcych. **Uczeń uzdolniony językowo posiada zdolność kodowania fonetycznego, czyli umiejętność łączenia słyszanego materiału językowego z jego obrazem graficznym, jego przechowywania i późniejszego przywoływania z pamięci. Wykazuje wrażliwość gramatyczną, rozumianą jako umiejętność rozpoznawania funkcji słów w zdaniu oraz umiejętność wnioskowania o formie językowej, regułach i strukturze języka na podstawie przykładów.** Ponadto dzieci wykazujące zdolności językowe potrafią w krótkim czasie zapamiętać znaczną ilość materiału językowego i skojarzeń. Kolejną ważną cechą dzieci uzdolnionych językowo jest kreatywność – uczniowie kreatywni mogą stworzyć większą ilość różnorodnych wypowiedzi w danym czasie, dążą do posiadania większego zasobu słownictwa i struktur gramatycznych oraz potrafią posługiwać się nimi, także w sposób niestandardowy.

Jednym z zadań współczesnej szkoły jest indywidualizacja procesu nauczania, co oznacza także rozwijanie uzdolnień uczniów. Praca z uczniem uzdolnionym językowo z jednej strony jest przyjemnością i źródłem satysfakcji dla nauczyciela, z drugiej zaś stanowi duże wyzwanie i rodzi pytania: Jak pracować z uczniem zdolnym, jakie stosować metody i formy pracy, jak wspierać i motywować dzieci by rozwijały swoje uzdolnienia? W Szkole Podstawowej Nr 37 praca z uczniem uzdolnionym językowo rozpoczyna się już na pierwszym etapie edukacyjnym poprzez realizację programu autorskiego w klasie dwujęzycznej z językiem niemieckim. Program wyróżnia się przede wszystkim bardzo ścisłą integracją, zarówno tre-

ści jak i metod, z zajęciami prowadzonymi w j. polskim, pozwalającą na wzajemne przenikanie procesu nauczania w języku ojczystym i obcym. I tak dla przykładu – gdy dzieci uczą nazw pór roku i miesięcy, poznają je zarówno w języku polskim, jak i niemieckim. Dzieci uzdolnione językowo zyskują w ten sposób możliwość intensywniejszej nauki języka niemieckiego, a tym samym rozwoju ich kompetencji językowych w większym stopniu, aniżeli jest to ujęte w Podstawie Programowej. Doświadczenie nauczycieli pokazuje, że udział dzieci w innowacji daje znakomite efekty. Pozwala bowiem na wykorzystanie naturalnej w tym wieku niezwyklej plastyczności pamięci, a także ciekawości, potrzeby komunikacji i braku lęku przed mówieniem. Ponadto program zakłada pracę przede wszystkim w oparciu o metody aktywizujące, co sprawia, że dzieci uczą się języka chętnie i z przyjemnością.

Praca z uczniem zdolnym jest kontynuowana na drugim etapie edukacyjnym poprzez realizację programu nauczania języka niemieckiego w klasie z rozszerzonym językiem niemieckim. Celem tego programu jest utrzymanie ciągłości intensywnej nauki języka niemieckiego, rozpoczętej na pierwszym etapie edukacyjnym, tak aby zapewnić uczniom spójne i systemowe nauczanie języka obcego. Zagadnienia realizowane w klasach I-III są kontynuowane poprzez ich powtarzanie i poszerzanie w klasach IV-VI, przy jednoczesnym dostosowaniu metod i form pracy do zmieniających się cech rozwojowych uczniów. Program zakłada wspieranie rozwoju uzdolnień językowych uczniów poprzez wykorzystywanie możliwości płynących z położenia blisko granicy polsko-niemieckiej. W trakcie nauki uczniowie uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych w Niemczech – niemalże tradycją szkoły jest to, że co roku jesienią uczniowie uczący się języka niemieckiego jeżdżą do teatru w Schwedt na przedstawienia przygotowywane przy współpracy z aktorami z Polski. Ponadto uczniowie biorą udział w licznych wycieczkach krajoznawczych do Niemiec, które sprzyjają wykorzystywaniu i rozwijaniu zdobytych już umiejętności językowych w konkretnych sytuacjach komunikacyjnych. Uczniowie uzdolnieni zdobywają tym samym jeszcze większą motywację do nauki języka.

Praca z uczniami uzdolnionymi językowo odbywa się również na zajęciach pozalekcyjnych. W szkole działają koła języka niemieckiego prawie na wszystkich poziomach nauczania. Na zajęciach nauczyciele pracują z uczniami wykazującymi zdol-

ności językowe w oparciu o swoje autorskie programy. Celem tych zajęć jest oczywiście rozwijanie uzdolnień językowych dzieci, ale również motywowanie uczniów do samodzielnej pracy i przygotowywanie ich do udziału w konkursach językowych. Dzieci zdolne mają również szansę rozwijania swojej kreatywności poprzez udział w przedstawieniach w języku niemieckim. W klasach I-III działa koło teatralne w języku niemieckim. Podczas tych zajęć dzieci pod opieką nauczyciela przygotowują przedstawienia, najczęściej inscenizację znanych bajek lub baśni, które prezentują zarówno uczniom innych klas jak i rodzicom. W klasach starszych zabawa w teatr cieszy się również wielkim zainteresowaniem, przy czym uczniowie wykazują się większą kreatywnością i samodzielnością w działaniu – pod opieką nauczyciela wprowadzają zmiany do scenariusza, mogą rozbudowywać swoje role, współtworzą scenografię, proponują piosenki w języku niemieckim, które mogą uatrakcyjnić przedstawienie. Praca na takich zajęciach jest szansą dla uczniów zdolnych na podejmowanie twórczych działań, co z kolei sprawia dzieciom dużą radość i satysfakcję, motywując je jednocześnie do nauki języka.

W naszej szkole realizowany jest również indywidualny program dla ucznia uzdolnionego językowo pt. *„Deutsch ist so einfach”*. Adresatem programu jest uczeń klasy piątej, laureat ogólnopolskich konkursów z języka niemieckiego, wykazujący zdolności językowe, które zostały potwierdzone badaniami przeprowadzonymi przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Nadrzędnym celem programu jest umożliwienie dziecku rozwoju jego umiejętności na poziomie właściwym dla jego zdolności oraz wykorzystanie potencjału lingwistycznego chłopca. Indywidualna praca z uczniem daje nauczycielowi możliwość dostosowywania metod i form pracy do potrzeb i cech ucznia. Na zajęciach rozwijane są wszystkie kompetencje językowe, ale największy nacisk został położony na umiejętność mówienia, swobodnego wypowiedziania się w języku niemieckim. Ponadto w trakcie zajęć uczeń bardzo wzbogaca swoje słownictwo, poznaje nowe struktury gramatyczne, pracuje w oparciu o autentyczne teksty. Duże znaczenie ma również fakt, że chłopiec „uczy się, jak się uczyć języka”, by móc samodzielnie rozwijać swoje umiejętności.

Kolejne możliwości i szanse dla ucznia uzdolnionego językowo stwarza współpraca z Instytutem Filologii Germańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Jesienią 2012 roku doszło do podpi-

sania porozumienia o współpracy, zgodnie z którym Instytut Filologii germańskiej sprawuje patronat nad uczniami naszej szkoły. Celem współpracy jest zapewnienie uczniom jak najwięcej możliwości kontaktu z językiem niemieckim, motywowanie ich do nauki i kształtowanie w nich postawy otwartości. W ramach zawartego porozumienia dzieci goszczą w Instytucie Filologii Germańskiej i biorą udział w zajęciach przygotowanych przez studentów i pracowników. Kilkakrotnie uczestniczyły także w spotkaniach w Czytelni Niemieckiej Książnicy Pomorskiej, podczas których uczyły się języka niemieckiego poprzez zabawę, wykonywały ozdoby choinkowe i śpiewały niemieckie kolędy, spotkały się z aktorką jednego z berlińskich teatrów dla dzieci, a także poznawały twórczość Braci Grimm.

Studenci IFG przygotowali również zajęcia, które przybliżyły uczniom niemiecką literaturę dla dzieci. Uczniowie mieli możliwość obejrzenia książeczek i czasopism dla młodszych czytelników, zostali również poinformowani o możliwości zapisania się z pomocą rodziców do wypożyczalni i czytelnicy niemieckiej.

Studenci IFG są również gośćmi naszej szkoły. Na jednym ze spotkań zaprezentowali dzieciom przedstawienie w języku niemieckim pt. *„Das Rotkäppchen und seine Freunde”*, ostatnio zaś przybyli do naszej szkoły, by wprowadzić dzieci w atmosferę świąt i wspólnie śpiewać kolędy w języku niemieckim.

Każde działanie podejmowane w naszej szkole, mogące uatrakcyjnić lekcje języka niemieckiego, np. spotkania z gośćmi z Niemiec lub ze studentami IFG, udział w szkolnych imprezach, które promują naukę języków obcych np. w Dniach Języków Obcych, a także w konkursach, quizach i przedstawieniach, jak również realizacja programów autorskich, praca z uczniami podczas zajęć pozalekcyjnych oraz indywidualna praca z dziećmi, sprzyjają rozwijaniu zdolności językowych uczniów. Efektami pracy z tymi dziećmi są ich wspaniałe osiągnięcia w konkursach ogólnopolskich i międzyszkolnych, również o charakterze artystycznym (recytowanie poezji w języku niemieckim, konkurs piosenki w języku niemieckim), dotychczasowe wysokie wyniki w testach kompetencji z języka niemieckiego, a także fakt, że absolwenci naszej szkoły z powodzeniem kontynuują naukę języka niemieckiego w klasach dwujęzycznych lub z rozszerzonym językiem niemieckim na kolejnych etapach edukacyjnych.

Beata Zajdeka

– Szkoła Podstawowa Nr 37 w Szczecinie

Szkoła Podstawowa Nr 55

„Błękitne kulinarnia” czyli utalentowani kulinarnie

Racjonalne żywienie w sposób zasadniczy wpływa na funkcjonowanie organizmu, zwłaszcza w okresie jego intensywnego rozwoju – wiek dziecięcy i okres dojrzewania. Jakość i ilość dostarczanych produktów pokarmowych musi być dostosowana do wieku, płci, budowy ciała, trybu życia, właściwości psychofizycznych i fizjologicznych oraz odpowiednio komponowana w posiłki i racjonalnie rozkładana w ciągu całego dnia.

W wieku szkolnym występują zwiększone potrzeby żywieniowe ze względu na:

- intensywny wzrost;
- dużą aktywność fizyczną;
- wymaganą aktywność i sprawność umysłową.

Rozwijającemu się organizmowi trzeba koniecznie dostarczyć wszystkich niezbędnych składników pożywienia (białko, tłuszcze, węglowodany, witaminy, składniki mineralne) oraz zadbać o właściwy rozkład i liczbę posiłków w ciągu dnia.

„*Błękitne kulinaria*” powstały z myślą o dzieciach z klas II i III SP, które lubią gotować, chętnie robią sałatki, surówki i pyszne desery. Ale także dla tych, którzy chcieli nauczyć się jak to robić lub pogłębić swoją wiedzę i doświadczenie kulinarne.

Głównym celem kółka jest zainteresowanie uczniów kulinariami jako umiejętnością pożyteczną, wykorzystywaną w życiu codziennym. Jak również jako formy spędzania czasu wolnego, mogącej rozwinąć się w interesujące hobby.

Pomysł stworzenia takich zajęć i włączenia ich w ofertę popołudniową w naszej szkole zrodził się dwa lata temu. Jestem absolwentką technikum gastronomicznego, kulinaria są także moją pasją. Prowadzenie tego koła nie byłoby możliwe, gdyby nie przychyłność dyrekcji szkoły, za co serdecznie dziękuję!

Od początku zainteresowanie zajęciami było duże. A jeszcze większe zaangażowanie uczniów w pracę i ich rodziców w przygotowywanie niezbędnych produktów. Dzieci chętnie przyrządzają potrawy, uczą się jak prawidłowo obierać, kroić, mieszać, łączyć, przyprawiać... tworzą różnorodne sałatki z warzyw i owoców, surówki, wymyślne kanapki, warzywa nadziewane, pyszne desery i wiele innych smacznych potraw. Poznają zasady nakrywania do stołu, zaznajamiają się z najnowszą piramidą zdrowia, z zasadami prawidłowego żywienia i nabywają umiejętności właściwego komponowania posiłków.

Ogromnym sukcesem dzieci uczęszczających na „Błękitne Kulinaria” jest nie tylko nabywanie umiejętności przygotowywania różnych potraw, ale przełamanie się i spróbowanie czegoś, co wcześniej wydawało się nie do zjedzenia. Próbowanie różnych warzyw, owoców, dodatków czy nawet przypraw jest dla tych dzieci dużym wyzwaniem!

Szczerze zachęcam do stworzenia w innych szkołach takich zajęć. Warto dać dzieciom tę możliwość. Rodzice często są zapracowani, zabiegani i nie zawsze mają czas na nauczenie dzieci tych podstawowych umiejętności, o których pisałam wyżej. Zajęcia te rozwijają także samodzielność u dzieci, dają poczucie sukcesu i możliwość przygotowania czegoś smacznego najbliższym.

Sylwia Małoszuk

*– nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej
w Szkole Podstawowej Nr 55*

Szkoła Podstawowa Nr 55

Błękitny Supermatematyk

„POWIEDZ MI, A ZAPOMNĘ, POKAŻ MI, A ZAPAMIĘTAM, POZWÓL MI ZROBIĆ, A ZROZUMIEM”

Konfucjusz

W klasach początkowych nauczyciel kształtuje u dzieci podstawowe pojęcia matematyczne, np. dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie i inne. Podczas zajęć uczniowie wdrażani są do rzetelnej i uczciwej nauki, własnej pracy oraz współdziałania w zespole. Wyrabia się u nich umiejętność koncentracji, wytrwałości w pokonywaniu trudności i przeszkód oraz staranności. Treści matematyczne na etapie wczesnoszkolnym są jednak często dość trudne i abstrakcyjne dla dziecka, dlatego też należy dobierać i stosować takie metody i sposoby pracy na zajęciach, które uczynią matematykę w oczach ucznia łatwiejszą, ciekawszą i atrakcyjniejszą. Sprzyjają temu najróżniejsze rozrywki umysłowe, gry i zabawy oraz nieschematyczny sposób nauczania. Matematyka jest dziedziną, którą doskonale można i trzeba łączyć z życiem codziennym.

Dzieci bardzo często wykazują zdolności matematyczne, które warto rozwijać. Program „**Błękitny Supermatematyk**” powstał właśnie z myślą o takich dzieciach, aby z przyjemnością odkrywały tę

dziedzinę wiedzy, która może być bardzo ciekawa i wcale nie musi być nudna.

Program jest zgodny z Podstawą Programową Kształcenia Ogólnego oraz z Priorytetami wyznaczonym przez Prezydenta Miasta Szczecin. Powstał w ramach realizacji przez miasto Szczecin programów projakościowych.

To ogromnie ważne, że dostrzega się potrzebę rozwijania zdolności matematycznych u najmłodszych.

Dzieci posiadają naturalny głód wiedzy, ciągle są ciekawe świata. Ich próby zaspakajania ciekawości są nieskończone. Jeśli ciekawość uznać za podstawę uczenia się, należałoby by przyznać, że konieczne jest stałe podsycaanie tejże ciekawości. To właśnie dorosły jest odpowiedzialny za przygotowanie gruntu podatnego na zdobywanie wiedzy przez dzieci. Zdolność poznania rozkwita wtedy, kiedy potrafi się stworzyć prawdziwie otwartą, przyjazną, wolną od krytyki atmosferę, która sprzyja uczeniu się.

„*Błękitny Supermatematyk*” to zajęcia przeznaczone dla uczniów klas I i II w Szkole Podstawowej Nr 55. Prowadzone są w salach z dostępem do komputera i internetu, rzutnika, tablicy multimedialnej oraz różnorodnych pomocy dydaktycznych. Zajęciami objętych jest 29 dzieci: 14 z klas II i 15 z klas I.

Cele ogólne, które realizowane są podczas zajęć to ukazanie dzieciom sposobu na mądre i twórcze wykorzystanie czasu wolnego, rozbudzanie i rozwijanie ich ciekawości i zainteresowań matematycznych, rozwijanie uzdolnień, zachęcanie do przejawiania inicjatywy i realizowania własnych pomysłów, rozwijanie umiejętności poszukiwania różnych, nietypowych rozwiązań, kształtowanie giętkości i oryginalności myślenia, uczenie uważnego analizowania treści zadania i niekonwencjonalnego sposobu, wdrażanie do rozwiązywania różnych problemów praktycznych, kształtowanie zasad dobrej organizacji pracy, dyscypliny myślenia, staranności, krytycyzmu, stałego korygowania błędów, uznawania racji popartych poprawnym rozumowaniem oraz tolerancji wobec innych.

Należy mieć nadzieję, że wiedza, a przede wszystkim umiejętności, jakie nabędą uczniowie podczas tych zajęć pozwoli im dalej rozwijać swoje uzdolnienia matematyczne. Uważam, że takie zajęcia dodatkowe organizowane w szkole, są w dzisiejszych czasach doskonałą alternatywą dla spędzania czasu w domu przy komputerze, tablecie czy telewizji.

Sylvia Małoszuk

– nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej
w Szkole Podstawowej Nr 55

Szkoła Podstawowa Nr 74

Otworzyć drzwi na świat

Każdy uczeń jest kimś wyjątkowym. Szkoła jest miejscem, w którym zdolności dziecka mają dużą szansę zostać zauważone i rozwijane. Stanie się to wówczas, gdy uczeń będzie miał stworzone warunki do ich ujawnienia oraz gdy wokół niego znajdują się czujne osoby, potrafiące dostrzec potencjał. Nauczyciel, zdaniem Krzysztofa Szmida, „powinien dostarczać uczniom coraz to nowszych i różnorodnych wyzwań poznawczych, artystycznych, twórczych, mogących się stać lustrem, w którym zdolne potencjalnie dziecko ujrzy swoją nową sprawność, biegłość lub choćby predyspozycje do aktywności na wysokim poziomie jakościowym” (Szmid 2007). Rolę nauczyciela można porównać do roli odźwiernego, jak określa to Kurt Lewin (Lewin 1951). Nauczyciel jako gatekeeper otwiera drzwi na świat wartości. Jak mentor prowadzi uczniów żeby uwierzyli, że coś co wydawało się niemożliwe, staje się możliwym do osiągnięcia.

Podstawowym problemem w rozwijaniu zdolności i twórczości jest zmiana postawy i stylu pracy nauczyciela oraz rodzica. Nauczyciel i rodzic muszą się zgodzić na zmianę tradycyjnie pełnionej w szkole i domu roli: z posiadacza i dostarczyciela mądrości stają się poszukiwaczem problemów, trenerem, widzem, a czasem nawet agentem wydawniczym prac swoich uczniów lub dziecka (Szmid 2007).

Szkoła Odkrywców Talentów

Animowanie interesujących sytuacji dydaktycznych, ciągle poszukiwanie, doskonalenie swoich kompetencji, zdobywanie nowych umiejętności jest to ważną część naszego zawodu.

Szkoła Podstawowa Nr 74 w Szczecinie podejmuje wyzwania w aspekcie pracy z uczniem zdolnym. Jako Szkoła Odkrywców Talentów dokłada starań aby za-

uważyć i rozwinąć zdolności i talenty. W szkole wydawane są dwie gazety: Bukowe Nowinki i Super Buda, realizowane są projekty i innowacje. Co roku odbywa się m.in. Festiwal Nauki, obchodzony jest Tydzień Matematyki, Dni Języków Obcych, Przegląd Małych Form Scenicznych, liczne zawody sportowe. **Właśnie innowacyjność pomaga w przezwyciężeniu stereotypów, nawyków i rozbudzeniu motywacji.**

Erasums otwiera umysły

Nauczyciele tej szkoły podjęli wyzwanie doskonalenia zawodowego za granicą, czyli w Zjednoczonym Królestwie i Niemczech. Są w trakcie realizacji projektu w ramach programu Erasmus+ pod hasłem „*Na drodze do doskonałości*”. Projekt obejmuje kursy językowe, metodyczne, wizyty studyjne w szkołach oraz kursy obserwacyjno - językowe, w czasie których nauczyciele przez tydzień obserwowali pracę w jednej z brytyjskich szkół. Zaowocowało to wprowadzeniem nowych form i metod pracy, m.in. CLIL.

Wraz z koleżanką Lucyną Rogozą uczestniczyłyśmy w kursie skierowanym dla nauczycieli szkół podstawowych, pragnących poznać innowacyjną ideę CLIL, czyli Content and Language Integrated Learning (CLIL). Kurs odbywał się w Cambridge i był prowadzony przez wybitnych nauczycieli, takich jak Jim Scrivener, Chaz Pugliese.

W międzynarodowej klasie nauczyliśmy się jak stawiać mierzalne i realne cele, dobierać materiały, projektować inspirujące sytuacje edukacyjne.

Kluczową cechą metody CLIL, jest jednocześnie wprowadzanie wiedzy przedmiotowej oraz rozwijanie kompetencji w zakresie języka obcego. Lekcje integrujące naukę języka i przedmiotu mają zawsze dwa cele – jeden związany z zagadnieniami z danej dziedziny, a drugi z kompetencjami językowymi.

Fuzja matematyki i języka angielskiego

Owoce kursu w Cambridge, czyli spotkania z CLIL jest innowacja „Projekty w nauczaniu języka angielskiego”

skiego i matematyki” stworzona i prowadzona przeze mnie – Jolantę Jaroszewską oraz nauczyciela matematyki, Ryszarda Markowicza. Odbiorcami są uczniowie klasy 4, którzy wykazują potencjał i zainteresowanie w zakresie tych dwóch przedmiotów.

Program ma za zadanie stworzenie warunków do komunikacji językowej i współpracy pomiędzy uczniami, przy założeniu, że to uczeń jest aktywnym badaczem odkrywającym środowisko poprzez różnorodne doświadczenia, a nie biernym odbiorcą bodźców pochodzących z zewnątrz.

Uczniowie na zajęciach z innowacji pogłębiają umiejętności komunikacyjne z języka angielskiego i konstruują swą wiedzę o otaczającym świecie, poznają podstawową terminologię związaną z matematyką, czytają proste teksty naukowe oraz realizują **interdyscyplinarne projekty z roboczym językiem angielskim**, czyli:

- projekty badawcze-eksplorujące pewien wycinek rzeczywistości,
- medialno-artystyczne-bazujące na tworzeniu tekstów, filmów, przedstawień,
- projekty międzynarodowe z wykorzystaniem platformy eTwinning.

Jako przykład niech służy projekt SPACE.

Etap I

Podanie celów projektu.

Universe. How far? How long?

Aktywizacja posiadanej wiedzy. Wyświetlenie na tablicy interaktywnej intrygujących pytań na temat Kosmosu. Prawda czy fałsz. Uczniowie naradzali się w parach, podnosili kartki True/ False. Uczniowie mieli okazję znaleźć odpowiedzi na pytania w dalszych częściach lekcji.

Nauka słownictwa z wykorzystaniem platformy Quizlet. Ćwiczenia utrwalające słownictwo.

Czytanie w parach informacji na temat Wszechświata. Teksty zawierały różne luki, które należało uzupełnić współpracując z partnerem.

Konsolidacja wiedzy. Quiz online Kahoot! jako sprawdzenie i utrwalenie wiadomości.

Etap II

All about planets

Praca metodą odwróconej lekcji. Polecenie uczniom wykonania zadań w domu. Zebranie wiadomości na podstawie wskazanych

materiałów-filmów na temat wielkości planet i ich odległości od Słońca. Nauka piosenki o planetach.

Źródła: film Star Size Comparison HD

<https://www.youtube.com/watch?v=HE-heh1BH34Q>

W klasie uporządkowanie wiedzy uczniów, weryfikacja wiedzy i wykorzystanie jej w ćwiczeniach praktycznych - przedstawianie odległości planet od słońca na osi współrzędnych.

The Changing Moon

Nauka słownictwa związanego z księżycami oraz z fazami księżyca. Obejrzenie i omówienie prezentacji The Changing Moon.

Wykonanie doświadczenia z wykorzystaniem modelu księżyca i latarki.

Układanie faz księżyca z ciastek Oreo. (Źródło pomysłu www.nasaplaces.com).

Etap III

Mission Mars

Zdobycie sprawności Mars Explorer. Uczniowie otrzymali propozycję wzięcia udziału w przygodzie pod tytułem Mission Mars.

Wykonali zadania ujęte w czterech grupach. Każdej grupie odpowiadała jedna litera.

1. **M** – Moon habitat. Budowanie stacji badawczej na księżycu.

2. **A** – Astronaut's suit. Projektowanie kosmicznego stroju.

3. **R** – Recommendation. Pisanie emaila do „dyrektora NASA” zawierającego prośbę o przyjęcie na misję oraz rekomendację własnej osoby.

4. **S** – Solar System Specialist. Wykonanie quizu online na platformie quizizz.com sprawdzającego i podsumowującego wiedzę oraz napisanie testu ze słownictwa.

Ad 1. Uczniowie wcielali się w role astronautów i w grupach, pod okiem matematyka Ryszarda Mar-

kowicza, budowali dla siebie dom na Księżycu z wykorzystaniem papieru, taśmy klejącej, zszywacza. Mieli za zadanie przygotować 37 papierowych, ciasno zwiniętych rulonów, złączyć je w trójkąty a potem połączyć wszystko w budowlę z logo NASA.

Wykonane figury będą służyć do obliczania m.in. pola powierzchni.

Ad 2. Uczniowie zapoznali się ze słownictwem dotyczącym tematu, obejrzeli film o częściach składowych i funkcjach stroju astronauty, indywidualnie projektowali strój, podpisywali jego elementy w języku angielskim oraz prezentowali prace pozostałym uczniom.

Ad 3. Następne zadanie dotyczyło pisania aplikacji do „dyrektora NASA, Charlie Boldena”. Uczniowie zgromadzili słownictwo i zwroty przydatne do pisania emaila. Następnie pod opieką nauczyciela redagowali rekomendację własnej osoby z prośbą do dyrektora o zgodę na udział w przygodzie.

Przykład:

Dear Mr. Bolden,

I am writing to you, because I would like to take part in Mission Mars. My name is Simon.

I am 11 years old. I attend Primary School 74 in Szczecin.

I feel I am a suitable candidate for this job, because I am hard-working, cooperative, and creative. I am good at team working and computer science. I can solve problems. I can speak Polish and English. I know karate.

I look forward to hearing from you.

Yours sincerely

Simon D.

W rolę dyrektora NASA wcielił się nauczyciel matematyki, który odbierał maile i odpisywał na nie.

Ad 4. Uczniowie otrzymali kod do wykonania pracy domowej na platformie www.quizizz.com. Mieli 24 godziny na wykonanie zadania. Mogli wielokrotnie odpowiadać na pytania i poprawić swoje wyniki. Nauczyciele mieli wgląd do raportów uczestników i widzieli, kto wykonał zadanie i jakie

zrobił postępy. Ostatnim zadaniem był test ze słownictwa. Uczniowie mogli ćwiczyć wykorzystując słówka zgromadzone na www.quizlet.com.

Po zaliczeniu wszystkich zadań zgromadzonych na karcie, uczniowie otrzymali certyfikaty z podpisem „dyrektora” NASA oraz pakunek z niespodzianką na podróż międzyplanetarną.

Jako podsumowanie uczniowie używając techniki „Kosz i walizka” wypowiedzieli się co zabiorą ze sobą, co było ich zdaniem niepotrzebne i czego im zabrakło.

Najpopularniejszą aktywnością okazało się budowanie domu na Księżycu oraz quizy. Uczniom podobało się również projektowanie stroju. Najmniej entuzjazmu wzbudził test i pisanie emaila. Dzieci wskazały również, że chciałyby zaprojektować własną planetę, zbudować statek kosmiczny i jeszcze rozszerzyć wiedzę z tego zakresu.

Na zakończenie otrzymały dyplomy uczestnictwa w Misji Mars i drobny prezent zawinięty w srebrny papier z komentarzem: Użyj w razie awarii. (Był to batonik Mars).

Nasi uczniowie. Świat stoi przed nimi otworem: fascynujący i wymagający. Przygotowanie ich do funkcjonowania w rzeczywistości, którą można porównać do równania z wieloma niewiadomymi, jest prawdziwym wyzwaniem dla edukacji. Wszyscy znamy powiedzenie "dla chcącego nic trudnego", ale mało kto wie, że autorem powiedzenia jest Erazm z Rotterdamu, patron programu Erasmus+.

Jolanta Jaroszevska

– Szkoła Podstawowa Nr 74 w Szczecinie

Bibliografia:

Szmidt Krzysztof. 2007. *Pedagogika twórczości*. Gdańsk: GWP.

Shoemaker, Pamela J., and Tim P. Vos. 2009. *Gate-keeping Theory*. New York: Routledge.

Lewin, Kurt. 1951. *Field Theory in Social Science: Selected Theoretical Papers*. Ed. Dorwin Cartwright. New York: Harper.

Poniżej fragment quizu Kahoot!

Are princess Leia and Luke Skywalker twins?

11

Yes No

0 Answers

Which planet is covered with hot poisonous gas?

14

Earth Mars Venus Jupiter

Pałac Młodzieży – PCE

ZDOLNE TANCERKI

133 I miejsc, 111 II miejsc, 69 III miejsc oraz 75 wyróżnień. Na podium 313 razy. To podsumowanie zrobione z okazji 15-lecia Pracowni Gimnastyczno – Tanecznej z Pałacu Młodzieży. W czerwcu 2016 r. w Teatrze Lalek Pleciuga młode tancerki pod opieką artystyczną p. Doroty Lindner - Baran świętowały swój jubileusz, prezentując się na scenie w widowisku tanecznym.

Dziewczęta związane z pracownią od wielu lat godzą naukę w szkole z zajęciami w Pałacu i wyjazdami. Bycie uczestnikiem takich zajęć to nie tylko taniec, ruch i ćwiczenia fizyczne. To również wyrabianie odpowiedzialności, silnej woli i konsekwencji w dążeniu do celu. Często to sprawdzian dla całej rodziny, która wspiera te działania.

Młode tancerki, podczas zajęć rozwijają swoją pasję, jaką jest taniec i gimnastyka artystyczna, ale każdego roku biorą również udział w konkursach, występują podczas koncertów, pokazów, benefisów w kraju i za granicą. Każde z tych wydarzeń to dla nich kolejna przygoda i nowe doświadczenie artystyczne.

Próbują również swoich sił indywidualnie. We wrześniu ubiegłego roku dwie uczestniczki pracowni wystąpiły na scenie Filharmonii w Szczecinie podczas spektaklu „*Bromba i muzyka*”. Były to Agnieszka Biderman (formacja Impuls) oraz Anastazja Baranowska (formacja Efekt Mini).

Obserwując ich sukcesy, śmiało można powiedzieć, że zdolni uczniowie to nie tylko ci, którzy pilnie uczą się w szkole. To również osoby, które realizują swoje pasje poza szkołą, przynosząc radość i chlubę swoim nauczycielom i najbliższym.

Monika Wilczyńska
Fotoreportaż na str. 32

Gimnazjum Nr 7 „Uczeń zdolny ... po francusku”

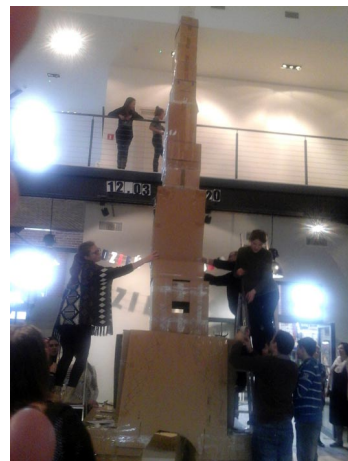
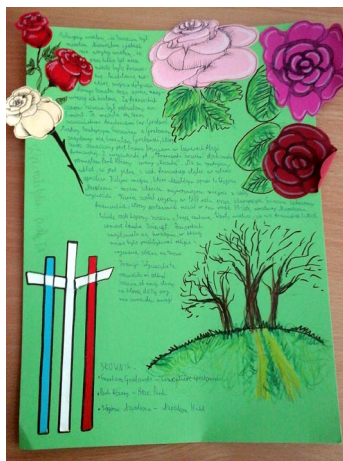
Uczeń zdolny i język francuski – jakże harmonijnie współbrzmia te dwa określenia. Dlaczego język francuski? Jestem romanistką z wykształcenia i od razu po studiach udało mi się nauczać języka francuskiego w szkole aż po dzień dzisiejszy. Ale wróćmy do sedna sprawy. Dlaczego wspominam o harmonii? Odpowiedź wydaje się prosta: język francuski od zawsze kojarzy się z językiem „elity”, elegancji i szyku. Z kolei uczeń zdolny, czyli uczeń niezwykły, wyróżniający się spośród innych dodatkowymi, „ponadprogramowymi” zdolnościami. O francuskiej harmonii zatem ze zdolnym uczniem można mówić, o czym mowa będzie poniżej.

Przygotowując się do pracy z uczniem zdolnym, nauczyciel nie ma lekko. Po bardzo dokładnym rekonesansie definicji ucznia zdolnego, uświadomiłam sobie, że będę pracowała z bardzo wymagającym „klientem”, albowiem **ucznia zdolnego cechuje m.in. chęć poznawania nowych zjawisk i sytuacji, samodzielne wynajdowanie problemów, szukając przy tym niekonwencjonalnych sposobów ich rozwiązywania! Uczeń zdolny stawia wiele pytań oraz domaga się udowodnienia wszelkich twierdzeń! Ba! Mamy do czynienia więc z osobą wymagającą i pełną oczekiwań, którym ja powinnam sprostać.** Na szczęście, nasz „klient” nie jest taki straszny, gdyż ustalając kolejne cechy ucznia zdolnego, dowiaduję się, że dysponuje on bogatym słownictwem, dobrze radzi sobie z pokonywaniem trudności, ma dobrą pamięć, przejawia najwyższą aktywność twórczą w chwili przerabiania nowych partii materiału, ale najważniejsze, że ma wielką motywację do nauki!

Wyposażona w cały wachlarz powyższych informacji, kiedy kilkanaście lat temu zaczęłam pracę jako nauczycielka języka francuskiego, kierowałam się w pracy z uczniem zdolnym głównie formami ogólnie proponowanymi w różnych mądrych pomocach dydaktycznych. Myślę tutaj o posyłaniu uczniów na olimpiady, przydzielaniu różnych funkcji podczas lekcji, jak np. „asystenta” (np. tzw. „moja prawa ręka”). Bardzo często posyłałam zdolnego ucznia z misją "korepetytora" dla uczniów z trudnościami czy zaległościami, a także jako osobę układającą dodatkowe zadania czy wymyślającą zabawy i gry, których celem było urozmaicenie lekcji. Uczeń zdolny współpracował ze mną corocznie w marcu Dzień Frankofonii, był zawsze prowadzącym taką imprezę i czuwającym nad jej prawidłowym przebiegiem. Zdolny uczeń brał udział w projektach traktujących o kulturze i tradycjach Francji. Szczerze mówiąc, to wszystko robię w chwili obecnej, jednakże biorąc pod uwagę specyfikę przedmiotu języka, jakiego nauczam, w pewnym momencie rzeczywistość szkolna pokazała, że muszę „wyjść” z uczniem zdolnym dalej, poza mury szkolne i przybliżyć go do dalszej, innej rzeczywistości francuskiej, ale jednakże francuskiej.

Zauważyłam, że uczeń zdolny bardzo potrzebuje autentycznego kontaktu z językiem francuskim i jego kulturą. Na co dzień ów kontakt jest utrudniony ze względu na dominację języka angielskiego. W związku z tym postanowiłam promować i popularyzować z całych sił język francuski i kulturę Francji w Szczecinie. Nie było to łatwe, ale pomyślałam o współpracy z organizacjami profrancuskimi w naszym mieście. W ten sposób zaczęłam współpracę ze Stowarzyszeniem Alliance Française, angażując w jego przedsięwzięciach „**mojego ucznia zdolnego**”. Chciałam tu zaznaczyć, że nie mam na celu promowanie samego w sobie Stowarzyszenia Alliance, ale

podkreślić jego znaczącą rolę w pracy z uczniem zdolnym. Wracając zatem do myśli przewodniej ... Uczeń zdolny, ja i Alliance Française ... proszę uwierzyć, harmonia dla ucha! Ale są i fakty: udział ucznia zdolnego w projekcjach francuskich filmów, a następnie w związanych z nimi dyskusjach, udział w zajęciach otwartych, współtworzenie Dnia Języków Obcych czy też Dni Frankofonii, cykl spotkań z osobami profrancuskimi, promującymi Francję w Szczecinie, zaczęły zaspokajać mojemu uczniowi zdolnemu większość jego potrzeb. Jako przykład mogę podać udział w tegorocznych Dniach Kultury Francji w listopadzie br. Przedstawiciel Ambasady Francji opowiadał o możliwości studiowania we Francji, o wielu sprawdzonych już możliwościach odbywania stażu w tym kraju, o stypendiach, a nawet o nawiązaniu kontaktów internetowych z francuskimi rówieśnikami. Po takiej prelekcji mój zdolny uczeń nabrał przysłowiowego wiatru w żagle – jego motywacja do nauki francuskiego wzrosła wielokrotnie. Nasz pomysł konkursu na logo Francji też został ujęty w propozycjach Alliance, czego wynikiem były przepiękne prace. Z uczniem zdolnym zaczęliśmy popularyzować konkursy związane z symbolami Francji, podczas których uczeń samodzielnie odkrywa tajniki francuskiej tradycji i historii. Gdy pytam ucznia zdolnego, czy to nie za nudny i oklepany pod względem tematycznym konkurs, ten zapewnia, że poszukiwanie takich informacji jest dla niego czystą przyjemnością. Wspomnieć także chciałabym o udziale ucznia zdolnego w zorganizowanych spotkaniach z osobami związanymi z Francją, jak np. ubiegłoroczne spotkanie z panem Rafałem Podraza, autorem biografii o Helenie Majdaniec, piosenkarce związanej ze Szczecinem. To autorskie spotkanie zainspirowało

mojego zdolnego ucznia do pogłębienia tematu piosenki francuskiej, a nawet do wykorzystania piosenki Heleny Majdaniec w przedstawieniu francuskim „Mały Książę”.

Trzymając się zasady, że mój francuski zdolny uczeń chce doświadczać Francji prawdziwej, odbywam z nim corocznie jednodniową wycieczkę po Szczecinie pokazując mu na przykładzie architektury oraz zabytków, że nasze miasto to taki francuski Paryż. Wspomnienia z tej wycieczki zostają przedstawione przez mego zdolnego ucznia w postaci pracy plastyczno-technicznej z mini słownikiem polsko-francuskim.

Jak funkcjonuje i pracuje francuski zdolny uczeń? Chodzi ze mną na wystawy o francuskiej tematyce, śpiewa ze mną francuskie piosenki, ogląda francuskie filmy, buduje Wieżę Eiffel'a z kartonów i przygotowuje francuskie potrawy. Innymi słowy, **zdolny uczeń .... po francusku**, próbuje zakorzenić francuski świat na naszej polskiej, szczecińskiej ziemi. Z powodzeniem oczywiście.

Urszula Słojkowska,
– nauczycielka języka francuskiego
w Gimnazjum Nr 7 w Szczecinie

Zespół Szkół Nr 6 im. Mikołaja Reja

Cukiernictwo to rzemiosło, które bywa sztuką

Rośnie zapotrzebowanie na wykwalifikowane kadry przemysłu spożywczego. Zakłady cukiernicze z niepokojem spoglądają w przyszłość, nie widząc dobrej klasy specjalistów. Małe zainteresowanie zawodem wynika z tego, że mało się mówi o tej dziedzinie. Praktycznie nie ma programów telewizyjnych pokazujących piękno tego zawodu. Poza tym nie mamy dużej społecznej wiedzy i świadomości tego, czym jest wysoka jakość. Postęp technologiczny i duży popyt spowodowały produkcję ciast metodami przemysłowymi z gotowych mieszanek, które w zasadzie jednakowo smakują. Z drugiej strony stopniowo rośnie zapotrzebowanie na wyroby produkowane tradycyjnymi metodami z naturalnych surowców. Marzę o tym, by za kilka lat zawód cukiernika był szanowany i atrakcyjny. Oczywiście zależy to od wielu czynników wpływających na promocję zawodu i wychowanie nowego pokolenia, które osiągnie umiejętności na światowym poziomie.

Przypominam moim uczniom, że praca cukiernika jest twórcza dzięki niej mogą odkryć w sobie nie tylko rzemieślnika, ale i artystę. Wybór tej ścieżki zawodowej pozwala im nie tylko na godne życie, ale również daje możliwość samorealizacji, osiąganie kolejnych sukcesów, ciągłego rozwoju. Cukiernictwo to naprawdę fascynujący zawód, w ramach którego funkcjonuje wiele specjalizacji. Każdy w zależności od swoich pre-

dyspozycji i zdolności może znaleźć coś dla siebie. Jako nauczyciel technologii cukierniczej i wychowawca staram się zaszczerpić w uczniach ciekawość i chęć zdobywania wiedzy. Szkoła daje podstawy do wykonywania zawodu. Stanowi dobrą bazę do poszerzania wiedzy oraz zdobywania i doskonalenia umiejętności. Moja praca biegnie wielokierunkowo. Pracuję z uczniem zdolnym przygotowując do konkursów cukierniczych. Na początku tego roku szkolnego skupiliśmy się na przygotowaniu do eliminacji Mistrzostw Polski Szkół Cukierniczych EXPO-SWEET 2017. Do eliminacji przystąpiło 50 szkół, do finału zakwalifikowało się 12. Finał odbędzie się 01.03.2017 w Warszawie. W bieżącym roku temat mistrzostw brzmi „Wisła – rzeka wszystkich ziem polskim, rzeka naszych dziejów”. Aktualnie doskonalimy swoje umiejętności przygotowując się do finału konkursu „EXPO-SWEET”. Dodatkowo przygotowujemy się do Eliminacji Okręgowych Konkursu na Najlepszego Ucznia w Zawodzie Cukiernik. Sprawuję również opiekę nad Kołem Młodego Cukiernika, które bardzo pręźnie działa w naszej szkole. Uczestnicy podczas spotkań rozwijają swoje pasje, poznają nowe techniki oraz nawiązują nowe przyjaźnie. Cukiernik to nie tylko rzemieślnik, artysta, ale również technolog. Ważna jest praca na recepturach i możliwość prak-

tycznego sprawdzania do czego prowadzą zmiany w przepisach, za co odpowiedzialny jest każdy składnik. Na zajęciach pozwalam im na błędy, gdyż dobrze wyszkolony cukiernik powinien zidentyfikować błędy w procesie technologicznym i znaleźć rozwiązanie pro-

blemu W pierwszym semestrze skupiliśmy się na nauce dekoracji wyrobów ciastkarskich w stylu angielskim. Nasze prace uczestniczyły w internetowym konkursie cukierniczym organizowanym przez Akademię Mistrza z Kruszwicy pod kierunkiem Pana Jacka Zięby. Dużo naszych prac znalazło się w ścisłym finale, a praca Damiana Stępnia z klasy Ic tżug zdobyła nagrodę publiczności. Natomiast ZS6 im. M. Reja w Szczecinie zdobyła wyróżnienie w konkursie za zaangażowanie i wsparcie swoich uczniów. W grudniu 2016 r członkowie koła spotykali się wiele razy, a działania ich skierowane były na pomoc potrzebującym. Uczniowie wykorzystując posiadane umiejętności i zdolności tradycyjnymi metodami wypiekali pierniki, dekorowali artystycznie lukrem królewskim, a następnie przeznaczili na świąteczną kwestę z której dochód przeznaczono na wsparcie dla najuboższych dzieci i ich rodzin. Akcja odbyła się w ramach charytatywnej inicjatywy „Iskierka radości”. Podczas zajęć Koła Młodego Cukiernika często gościmy specjalistów, którzy podczas warsztatów dzielą się swoją wiedzą. W styczniu 2017 r. mieliśmy zaszczyt gościć Mistrza Świata w Cukiernictwie Pana Mieczysława Chojnowskiego, który w bardzo przystępny sposób starał się nam przekazać swoje umiejętności, pokazał nam nowe trendy w światowych dekoracjach, zmobilizował i zachęcił do jeszcze bardziej intensywnej pracy i nauki.

Moi uczniowie zdają sobie sprawę z tego, że praca cukiernika nie ma takiego blichtru jak praca kucharza, a do tego jest wymagająca. Często przebiega w nietypowych godzinach i nasilenie pracy też zależy od wielu czynników. Chcąc odnieść sukces w tym zawodzie, należy nieustannie doskonalić warsztat, śledzić trendy i zdobywać nowe umiejętności. Dla nas cukiernictwo to nie tylko praca, ale sztuka i pasja. Swoją pracą staramy się przekonać o tym innych. Wiem, że już niedługo, to właśnie od nich będzie zależało czy cukiernictwo będzie się rozwijać. Czy zawód cukiernika stanie się modny, przyśłościami i prestiżowy.

Danuta Sekalska

– nauczyciel technologii cukierniczej

Zespół Szkół Nr 6 im. Mikołaja Reja

Lekcja biznesu w praktyce...

Zadaniem nauczyciela ekonomii jest kształtowanie nie tylko akademickich umiejętności uczniów, ale również towarzyszenie uczniowi w drodze do poznania i rozwinięcia w sobie cech człowieka przedsiębiorczego, odważnie sięgającego po wszystko co oferuje mu świat biznesu. Niezwykle ważnym zadaniem jest również przygotowanie uczniów do odnalezienia się na rynku pracy, czy to w roli właściciela firmy, czy pracownika konkretnej struktury organizacyjnej.

Mając na uwadze kształtowanie postaw przedsiębiorczych uczniów naszej szkoły, zwracamy uwagę, aby przy realizacji programu nauczania, istotne było powiązanie działań i pojawiających się treści wynikających z podstawy programowej, z codziennym życiem uczniów i ich najbliższym otoczeniem. Nauczyciel powinien pokazać uczniom, iż zadania jakie wykonują na lekcji są osadzone w realiach ich życia ekonomicznego, ale również mają wpływ na życie społeczności lokalnej. Z tego powodu na moich zajęciach z przedmiotu Prowadzenie Działalności Gospodarczej (PDG), wiodącą metodą nauczania jest projekt uczniowski „*Moja firma*”. Celem projektu jest opracowanie przez uczniów biznesplanu własnej działalności gospodarczej, którą po ukończeniu szkoły będą mogli z sukcesem zrealizować w praktyce. Uczniowie przez cały rok osobiście angażują się w proces aktywnego, indywidualnego uczenia się, dzięki temu realizacja projektu „*Moja firma*”, jest sposobem na sprawne przejście od ukończenia szkoły do zostania przedsiębiorcą.

Każda lekcja dotyczy innego aspektu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Zaczynamy od znalezienia pomysłu na firmę, którą nasi uczniowie mogliby realizować w ramach wybranego przez siebie zawodu. Dlatego w murach naszej szkoły powstaje wiele pomysłów na realizację biznesów gastronomicznych, turystycznych i hotelarskich. Poczynając od małych barów, restauracji, biur podróży, a kończąc na ambitnych planach budowy dużych hoteli. Kolejnym etapem realizacji projektu są badania marketingowe, mające na celu analizę rynku, na którym przyjdzie im w przyszłości prowadzić firmę. Badania pozwolą im dostosować ofertę swojej firmy do zapotrzebowania odpowiedniej grupy docelowej. Uczniowie symulują również rejestrację własnej działalności gospodarczej w urzędach administracji państwowej. Mają możliwość spotkania na lekcji przedstawicieli Urzędu Miasta, ZUSu, Urzędu Skarbowego, PIPu, banku, ale również z przedstawicielami świata biznesu. Na kolejnych etapach swojej pracy muszą opracować kosztorys działalności, oszacować przychody oraz wynik finansowy. Aktywnie poszukują źródeł finansowania swojego projektu. Szukają również sposób zdobycia lokalu na prowadzenie działalności, projektują wystrój wnętrz, sporządzają zestawienia niezbędnego sprzętu biurowego, kuchennego, zakup mebli i dekoracji. Niezwykle ważnym etapem realizacji projektu jest opracowanie planu kampanii reklamowej. Uczniowie samodzielnie projektują materiały reklamowe, tworzą strony www swoich firm. W pracy nad projektem poznają również zagadnienia związane z zatrudnianiem pracowników i zarządzaniem zasobami ludzkimi. Przeprowadzają rozmowy kwalifikacyjne, zakładają teczki osobowe pracownikom, wyliczają im

wynagrodzenia. Dzięki współpracy z Urzędem Skarbowym i biurami rachunkowymi uczniowie uczą się rozliczać swoją firmę w zakresie zobowiązań podatkowych.

Kończącym etapem pracy jest teczka z dokumentacją projektu „*Moja firma*”.

Prowadzenie lekcji metodą projektu nie jest procesem łatwym, ponieważ wymaga od ucznia aktywnego zaangażowania się na każdym etapie realizacji projektu – od pomysłu, poprzez przygotowanie planu, symulację jego wdrożenia, aż po analizę prognozowanych efektów. Jednak z mojego doświadczenia wynika, iż taka metoda pracy z uczniem bardziej przybliży go do świata biznesu, niż tradycyjne nauczanie.

Podczas lekcji staram się motywować uczniów do twórczego rozwiązywania pojawiających się problemów, umożliwiać im samodzielne zdobywanie wiedzy, wspierać w poszukiwaniu nowych, innowacyjnych rozwiązań. Przy takiej formie nauczania, bardzo ważne jest stosowanie metod i technik motywujących uczniów do pracy nad projektem, stawianie im nowych wyzwań, których celem jest utrzymanie wysokiego poziomu zaangażowania uczniów podczas lekcji.

Wielu uczniów wkłada wiele serca, pasji i zaangażowania przy pracy nad projektem. Najlepsze biznesplany zgłosiliśmy do konkursu Przystanek Sukces - biznes w Szczecinie się opłaca! Organizatorem konkursu jest Polska Fundacja Przedsiębiorczości oraz Gmina Miasta Szczecin, a sponsorem głównym Bank Zachodni WBK. Głównym celem konkursu jest wybranie najciekawszych pomysłów biznesowych, które mogłyby być realizowane w Szczecinie. Konkurencja w tym roku była bardzo duża, dlatego z jeszcze większą radością przyjęliśmy wiadomość, iż uczeń naszej szkoły Maciej Druciarek zdobył I miejsce w konkursie. Jego projekt dotyczył działalności firmy, która będzie świadczyć usługi ga-

stronomiczne w mobilnej kawiarni pod nazwą Cafe Cookie, zlokalizowanej w pobliżu Starego Miasta w Szczecinie, nad Odrą, nieopodal Wałów Chrobrego. Food truck Cafe Cookie ma zapewnić klientom bogatą ofertę napojów gorących i zimnych, wyrobów piekarsko-cukierniczych takich jak: babeczki, drożdżówki, ciasta, paluchy, soki świeżo wyciskane i lody amerykańskie.

Satysfakcja z sukcesów uczniów wynagradza mi trud włożony w wielogodzinne sprawdzanie każdego biznesplanu. Mam nadzieję, iż każdy z moich uczniów po ukończeniu szkoły odnajdzie się w realiach gospodarki rynkowej i stanie się odważnym i pewnym swoich kompetencji właścicielem świetnie prosperującej w przyszłości firmy. Na koniec pragnę przytoczyć refleksje uczniów na temat pracy w czasie projektu „Moja firma”. Niech będą one zachętą dla wszystkich uczniów i nauczycieli do wyjścia poza schemat w nauczaniu.

„Lekcje PDG, w których miałem przyjemność uczestniczyć, były dla mnie bardzo interesujące, ponieważ prowadzone były w formie projektu, w czasie którego tworzyliśmy własną firmę. Zajęcia te wymagały większego zaangażowania i kreatywności od ucznia, ale wzbudzały w nas też większe zainteresowanie tematem

niż lekcje tradycyjne. Dzięki tym zajęciom mogliśmy zdobyć umiejętności praktyczne, które pomogą nam w przyszłości z powodzeniem założyć własną firmę. Mój pierwszy sukces biznesowy, to I miejsce w konkursie Przystanek Sukces - biznes w Szczecinie się opłaca! Oprócz zdobycia nagrody rzeczowej, miałem możliwość spotkania się z kapitułą konkursową składającą się z przedstawicieli świata biznesu, którzy dając mi pierwszą nagrodę pokazali, iż zmierzam w dobrym kierunku na drodze do własnej firmy”.

Maciej Druciarek

klasa 3, Technikum Gastronomiczne, ZS Nr 6

„Zajęcia PDG były bardzo oryginalne i niezwykle ciekawe. Podczas całego roku nauki dowiedziałem się wiele na temat prowadzenia działalności gospodarczej. Na samym początku roku szkolnego zaczęliśmy tworzyć nasz własny biznesplan, który był udoskonalany przez cały rok. Nie ukrywam, iż początek nie był łatwy. Wymyślenie wizji własnej działalności jest zadaniem trudnym, ale zarazem bardzo ciekawym. Kiedy oddałem pierwszą część projektu, dostałem ocenę, która mnie nie satysfakcjonowała. Myślałem, że będzie łatwiej... Zdecydowałem, iż stać mnie na więcej i nie poddam się! Poprawiłem projekt i otrzymałem ocenę celującą z dopiskiem, iż sprawdzanie mojej pracy było dla Pani Anny „niezwykłą przyjemnością”. Po takim wpisie kolejne etapy biznesplanu, od tworzenia planu lokalu, nad którym siedziałem prawie cały dzień, po robienie projektu menu mojej restauracji, były samą przyjemnością. Z każdymi kolejnymi kartkami biznesplan stawał się coraz bardziej bogaty. W konkursie Przystanek Sukces – biznes w Szczecinie się opłaca! przeszedłem do dostatniego etapu, gdzie podczas rozmowy z kapitułą konkursową mogłem przedstawić założenia swojego projektu. Konkurs wygrał mój kolega z klasy.... ale, kiedy otwieram mój biznesplan i przypominam sobie lekcje PDG, czy trud włożony w opracowanie projektu, to myślę sobie... „Warto było”.

Krzysztof Siedlecki

klasa 3, Technikum Gastronomiczne, ZS Nr 6

Anna Barcicka

– nauczyciel dyplomowany przedmiotów ekonomicznych i informatycznych, lider Szkolnego Ośrodka Kariery w Zespole Szkół Nr 6 im. Mikołaja Reja w Szczecinie

CERTYFIKAT

Pan

Maciej Druciarek

Autor projektu
Café Cookie

zajął I miejsce w konkursie na biznesplan

Przystanek SUKCES
- biznes w Szczecinie się opłaca!

(kategoria: młodzież do 18 roku życia)
organizowanym przez

Polską Fundację Przedsiębiorczości
oraz Gminę Miasto Szczecin

Barbara Bartkowiak
Prezes Zarządu
Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości

Program wychowania przedszkolnego

Dobry start przedszkolaka ⁽¹⁾

Monika Rościszewska-Woźniak

Wstęp

Każde dziecko w wieku 3-5 lat powinno mieć dostęp do edukacji przedszkolnej. Jest to szczególnie ważne w przypadku dzieci mieszkających na wsi lub pochodzących z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym. Zgodnie z badaniami prowadzonymi od ponad 20 lat, dzieci, które mają mniejsze szanse na osiągnięcia w szkole, powinny dla ich wyrównania uczestniczyć w wysokiej jakości zajęciach edukacyjnych już od wczesnego wieku przedszkolnego.

Program „*Dobry start przedszkolaka*” przeznaczony jest do realizacji w grupach przedszkolnych w innych formach wychowania przedszkolnego, szczególnie tam, gdzie jest potrzeba i możliwość tworzenia grup różnowiekowych. Będzie więc użyteczny na wsi, a także wszędzie tam, gdzie z różnych powodów przedszkoli nie ma. Celem programu jest stworzenie warunków umożliwiających dzieciom nabywanie umiejętności i wiedzy potrzebnych im do satysfakcjonującego startu w szkole i dalszego rozwoju. Cel ten realizowany jest poprzez organizowanie zajęć opartych na jak największej aktywności dzieci oraz współpracy z rodzicami. Rodzice powinni pełnić w grupach przedszkolnych zasadniczą rolę współorganizatorów zajęć. Zapewnia to zarówno dzieciom, jak i ich rodzicom warunki do rozwoju i poczucie bezpieczeństwa.

Program oparto na podstawie programowej wychowania przedszkolnego zawartej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Pierwsza wersja programu została stworzona dla alternatywnych form wychowania przedszkolnego w ramach programu „*Gdy nie ma przedszkola*” prowadzonego przez Fundację Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego w latach 2001–2007. Po zmianie Ustawy o Systemie Oświaty program był wykorzystywany w innych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych bądź wspieranych merytorycznie przez Fundację Komeńskiego. Obecnie został rozszerzony, zmo-

dyfikowany i przystosowany do wymagań nowej podstawy programowej oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. z dnia 10 czerwca 2009 r. Nr 89, poz. 730).

W programie uwzględnia się cztery przenikające się dziedziny rozwoju i uczenia się dzieci: wiedzę, umiejętności, dyspozycje i uczucia. Każdy z tych wymiarów wymaga innych umiejętności i działań nauczyciela wobec dzieci. W większości programów kładzie się nacisk na wiedzę i umiejętności. Program „*Dobry start przedszkolaka*” za niezwykle ważne uważa również rozwijanie przez dzieci dyspozycji (skłonności) i uczuć, dzięki czemu będą potrafiły satysfakcjonująco poradzić sobie z wyzwaniami edukacyjnymi w dalszych latach.

Konstrukcja Programu dostosowana jest do specyficznych warunków, w jakich działają małe grupy przedszkolne. Charakteryzuje je mniejsza liczebność grup, łączenie dzieci w grupy różnowiekowe, aktywna obecność rodziców. Pozwala to na dopasowanie realizowanego programu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych dzieci i społeczności lokalnej. Program zawiera również komentarze i wskazówki praktyczne dla nauczyciela ułatwiające realizację przyjętych celów wychowawczych i edukacyjnych oraz umożliwiające elastyczny dobór treści zajęć i rodzajów aktywności do potrzeb dzieci.

Realizację Programu można planować zarówno na 12 godzin tygodniowo, stanowiące minimum dla innych form wychowania przedszkolnego jak i na więcej – np. 20 czy 25 godzin tygodniowo. Zgodnie ze standardami Fundacji Komeńskiego optymalna liczba dzieci w grupie różnowiekowej nie może być większa niż 15.

Dziećmi powinny zajmować się dwie osoby – nauczyciel i asystent. Funkcję asystenta powinien pełnić rodzic jednego z dzieci. Do jego obowiązków należy przede wszystkim wspieranie nauczyciela w pracy oraz pomaganie dzieciom w czynnościach, z którymi same sobie nie radzą.

Program wychowania przedszkolnego podzielony jest na cztery części. W pierwszej przedstawiona została ogólna charakterystyka Programu „*Dobry start przedszkolaka*” – założenia i cele oraz struktura.

Część II omawia konkretne zagadnienia dotyczące realizacji programu – porządek dnia, zadania i rolę osób zaangażowanych w pracę grupy przedszkolnej. Część III poświęcona jest zagadnieniom rozwoju społeczno-emocjonalnego przedszkolaków. W IV części wymieniane są szczegółowo treści edukacyjne w różnych zakresach edukacji oraz umiejętności rozwijane przez dzieci. Ostatnia część to załączniki: formularze i karty obserwacji, formularz oceny dojrzałości przedszkolnej dziecka oraz propozycje układu dnia i tygodnia.

I. Założenia, cele i struktura programu

Założenia programu

Program oparto na trzech podstawowych założeniach:

1. Aby dziecko mogło się rozwijać, jego aktualne potrzeby edukacyjne muszą być zaspokojone w optymalnym stopniu

Zgodnie z wizją Fundacji Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego każde dziecko jest niepowtarzalną istotą z immanentną gotowością do rozwoju. Naturalną tendencją u każdego dziecka jest dążenie do poznawania i doskonalenia się. Zadaniem dorosłych jest niedopuszczenie do zahamowania tej tendencji oraz stwarzanie warunków dzieciom do rozwoju pełnego potencjału.

W naszym myśleniu opieramy się na koncepcji Lilian G. Katz, (1994)¹, zgodnie z którą niezbędne dla rozwoju dziecka jest zaspokojenie w optymalnym stopniu następujących potrzeb:

- **poczucia bezpieczeństwa** – opisywanego jako poczucie komfortu psychicznego, bycia akceptowanym i kochanym;

- **poczucia własnej wartości** – aprobaty dla siebie samego i własnych działań zarówno w grupie przedszkolnej, jak i w rodzinie;

- **poczucia, że życie ma sens** – przekonania, że warto jest żyć, że doświadczenia są ciekawe, ważne i prawdziwe, a nie banalne, niepoważne i sztuczne;

- **zrozumienia doświadczeń** – dziecko potrzebuje pomocy dorosłych, aby zrozumieć własne doświadczenia i przeżycia, nadać im sens oraz poznać doświadczenia innych ludzi;

- **autorytetu i jasnych, sensownych granic** – dziecko potrzebuje obecności dorosłych, którzy akceptują własne doświadczenie, mądrość i wiedzę, potrafią wytyczyć wyraźne granice, a jednocześnie dają dziecku zrozumienie, bliskość i akceptację, nawet jeśli postępuje ono niezgodnie z regułami;

- **dobrych wzorców osobowych** – osób, na których mogą się wzorować, które potrafią jasno rozmawiać o wartościach, a także postępują zgodnie z tymi wartościami.

2. Rozwój dzieci odbywa się wielotorowo i w sposób dynamiczny

Konstruując Program, wzięto pod uwagę zarówno normatywny, jak i dynamiczny wymiar koncepcji uczenia i rozwoju dzieci (Lilian G. Katz, Sylvia C. Chard, 2000)². Wymiar normatywny odnosi się do typowych lub najczęściej obserwowanych u większości dzieci wzorów zachowań, umiejętności i myślenia – takich, które są

normą dla danego wieku. W naszym Programie wymiar normatywny bierzemy pod uwagę podczas planowania aktywności adekwatnej do poziomu rozwoju dzieci oraz osiągnięć odpowiednich dla danego wieku, i interesujących zajęć dla dzieci w danym wieku.

Wiedza ta daje nauczycielowi również możliwość zauważenia zachowań lub zdolności dzieci znacząco poniżej lub powyżej normy, co ułatwia prowadzenie dokładnej obserwacji lub zaplanowanie specjalnych zadań dla dziecka.

Dynamiczny charakter rozwoju zawiera trzy powiązane ze sobą aspekty. Po pierwsze – istota ludzka zmienia się w czasie nie tylko z powodu rozwoju fizycznego, ale również różnych życiowych doświadczeń lub ich braku. Drugi aspekt to efekt odroczenia – niektóre doświadczenia nie są uświadamiane od razu, mogą jednak później w znaczący sposób modyfikować lub zaburzać rozwój osobowości dziecka. Trzeci aspekt to efekt kumulacji częstych doświadczeń – jakościowa zmiana następuje dopiero po wielu powtórzeniach danej sytuacji.

Nałożenie wymiaru dynamicznego na normy rozwojowe wymusza także konieczność wzięcia pod uwagę długoterminowych efektów uczenia się dziecka, a zatem długoterminowych efektów działań nauczyciela. Warto pamiętać, że dzieci uczą się zarówno rzeczy pożądaných, jak i takich, których sobie nie życzymy. A zatem profesjonalny namysł na temat tego, czego powinny się uczyć, musi brać pod uwagę nie tylko to, co dzieci powinny robić w danym wieku, ale również wiedzę na temat długoterminowych dynamicznych sekwencji odroczenia i efektu kumulacyjnego.

Poniżej zostały omówione cztery aspekty rozwoju dziecka.

1) Dzieci zdobywają wiedzę, czyli poznają fakty, koncepcje, słownictwo, literaturę poprzez: demonstrację nauczyciela, informacje, jakie przekazuje, opisy, odpowiedzi na pytania, wyjaśnienia dawane przez dorosłych. Małe dzieci jednak zdobywają wiedzę przede wszystkim poprzez aktywne i konstruktywne działania i dzięki procesom nadawania znaczenia własnym obserwacjom i doświadczeniom.

2) Dzieci ćwiczą i doskonalą umiejętności poprzez obserwację i naśladowanie, wykonywanie i powtarzanie czynności według instrukcji i wdrażanie ich w nowych sytuacjach. Umiejętności zachowania się w grupie, sprawność fizyczna, umiejętności językowe, liczenie, rysowanie to zaledwie kilka z niezliczonej liczby umiejętności nabywanych przez dzieci w pierwszych latach życia.

3) Dzieci rozwijają swoje dyspozycje, czyli niektóre zdolności, postawy, gotowość czy tendencje

do odpowiadania na poszczególne sytuacje w określony sposób. Ciekawość, przyjacielskość, skłonność do rządzenia, wielkoduszość, małostkowość, twórczość – to bardziej postawy i dyspozycje niż umiejętności czy wiedza.

Dyspozycji nie można nauczyć przez formalną instrukcję ani namawianie. Wiele ważnych dyspozycji, włączając w to gotowość do uczenia się i nadawanie sensu doświadczeniom, jest wrodzonych – niezależne od tego, gdzie dzieci się rodzą i w jakich warunkach żyją. Inne, jak np. ciekawość, postawa twórcza, gotowość do współpracy, otwartość, życzliwość, są rozwijane poprzez wzrastanie wśród ludzi, którzy takie postawy reprezentują, a następnie wzmacniane, bardziej poprzez zauważanie ich i docenianie niż nagradzanie.

Proces rozwijania dyspozycji wymaga stworzenia dziecku możliwości ekspresji swoich postaw w działaniu. Dzięki temu dziecko może obserwować efektywność własnych zachowań i doświadczać satysfakcji z tego płynącej. Nauczyciel może wzmacniać dyspozycje dzieci poprzez stawianie celów ukierunkowanych na proces, a nie na wynik (np. zamiast mówić: „Sprawdźmy, jak sobie poradzicie”, powinien powiedzieć: „Zobaczmy, czego możemy się nauczyć, co nowego możemy odkryć”). W ten sposób zachęca i ośmiela dzieci do koncentrowania się na tym, czego się uczą, a nie na zewnętrznej ocenie swoich działań.

4) Dzieci rozwijają uczucia, czyli subiektywne stany emocjonalne. Niektóre uczucia są wrodzone (np. lęk, złość, radość), inne rozwijają się w trakcie uczenia – np. pewność siebie, poczucie własnej wartości, poczucie przynależności, bezpieczeństwa. W czasie pierwszych lat edukacji kształtują się również uczucia związane ze szkołą, nauczycielami i innymi dziećmi.

3. Dzieci rozwijają się poprzez interakcje w szerokim kontekście społecznym

Program opiera się na interaktywnym modelu ekologicznego rozwoju dziecka wprowadzonym przez Urie Bronfenbrennera³ i rozwijanym przez wielu pedagogów, zgodnie z którym dziecko „zanurzone” w swoim bliższym i dalszym środowisku (przyrodniczym i społecznym) rozwija się poprzez stałe, dynamiczne i wzajemne interakcje.

Rozwój dziecka jest uwarunkowany historycznie i jednocześnie zależy od aktualnego kontekstu. Mają tu znaczenie zarówno działania i doświadczenia członków rodziny (m.in. struktura rodziny, sytuacja materialna i społeczna, system wartości, styl życia), jak i zachowania nauczycieli, relacje z rówieśnikami, stosunek do przedmiotów oraz oddziaływanie mediów.

Dzieci uczą się dzięki zaangażowaniu we wzajemne aktywne relacje. Swoje naturalne dyspozycje wzmacniają poprzez współdziałanie, interakcje z rówieśni-

kami, dorosłymi, materiałami, otoczeniem. Pomaga im to znajdować głębszy sens swoich doświadczeń i lepiej poznawać środowisko w którym żyją. Interakcje, w jakie wchodzi dzieci podczas wszystkich rodzajów aktywności (rysowania, jedzenia, zabaw ruchowych, obserwacji, zabaw konstrukcyjnych) tworzą kontekst i stymulację dla rozwoju społecznego i poznawczego zarówno wiedzy i umiejętności, jak i predyspozycji czy rozwoju emocjonalnego.

Mniejsze znaczenie dla rozwoju małego dziecka ma aktywność pasywna, polegająca na przyswajaniu wiedzy dorosłych. Zgodnie z najnowszymi badaniami wprowadzenie akademickich metod i instrukcji (demonstracji, pogadanek) w program pracy wychowawczej z małymi dziećmi w krótkiej perspektywie daje co prawda niezłe rezultaty w dziedzinie wiedzy i umiejętności, ale te krótkotrwałe efekty znikają po kilku latach i są nierozpoznawalne.

Cele programu

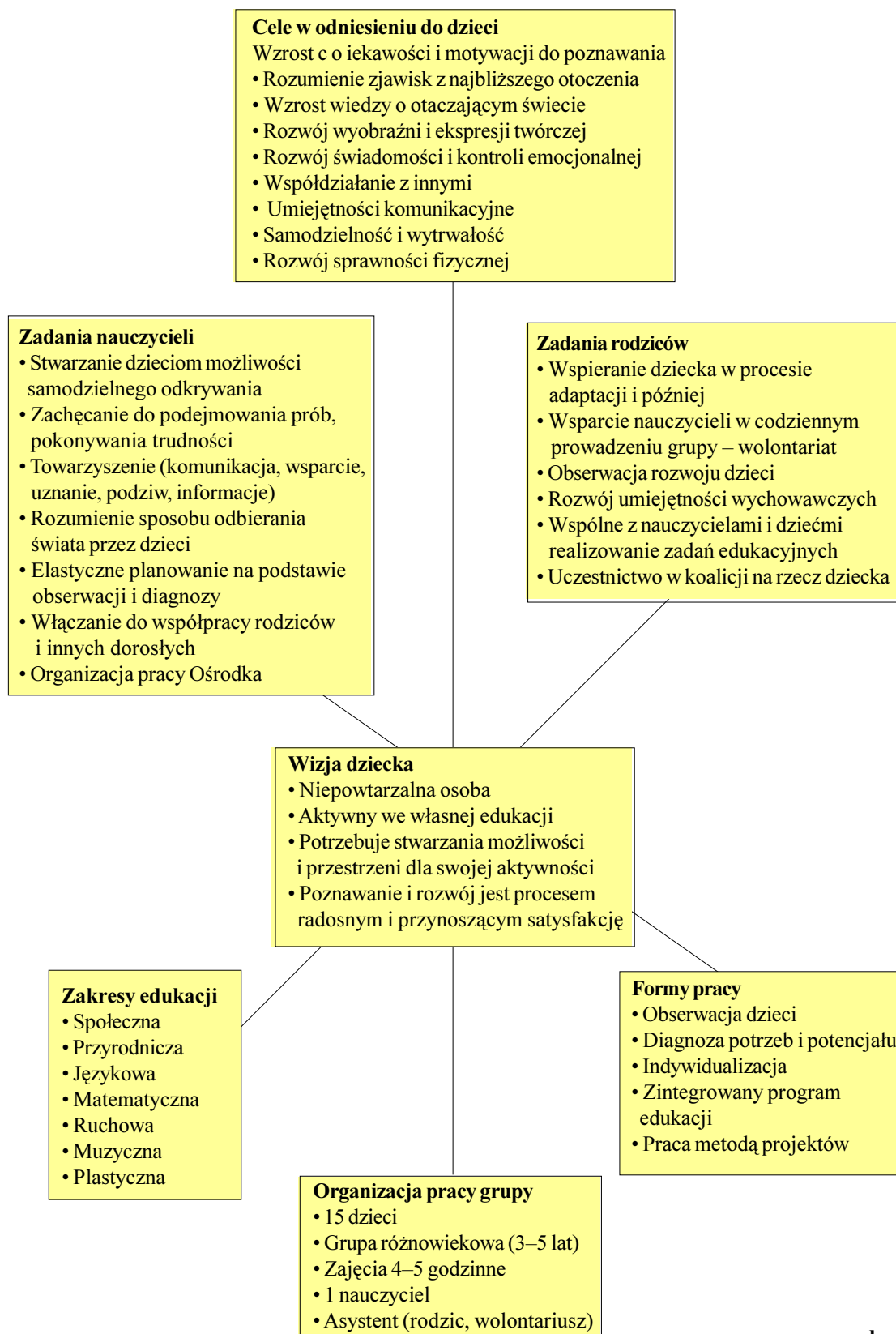
Jak najpełniejszy rozwój potencjału każdego dziecka poprzez proces, w którym dziecko aktywne i maksymalnie samodzielnie nadaje sens swoim doświadczeniom.

Program ma rozwijać u dzieci:

- * ciekawość i motywację do poznawania i rozwoju;
- * rozumienie zjawisk z najbliższego otoczenia i wzrost wiedzy przez gotowość do korzystania z własnych doświadczeń do zdobywania kolejnych umiejętności, rozwijanie myślenia matematycznego, rozwój umiejętności językowych;
- * adekwatne poczucie własnej wartości budowane na świadomości uczuć, umiejętności kontroli emocjonalnej oraz na własnych pozytywnych doświadczeniach;
- * umiejętność współdziałania z innymi przez wzrost umiejętności komunikacyjnych, rozumienie znaczeń i norm społecznych, szacunek dla innych i doświadczenia współpracy w zespole;
- * samodzielność i wytrwałość w pokonywaniu trudności oraz umiejętność rozwiązywania problemów podejmowania decyzji;
- * wyobraźnię i ekspresję twórczą, zainteresowanie literaturą i sztuką;
- * sprawność fizyczną i zdrowie.

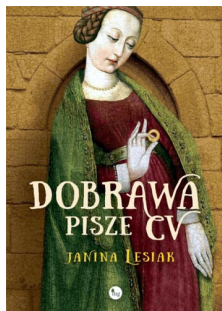
Przy planowaniu pracy nauczyciel będzie uwzględniał pięć zakresów edukacji dziecka: społeczno-emocjonalny, przyrodniczy, językowy, myślenie matematyczne, rozwój fizyczny oraz twórczy. Zakresy edukacji przenikają się, a realizacja zaplanowanych zajęć musi odbywać się w atmosferze i w środowisku sprzyjającym rozwojowi wszystkich przedstawionych powyżej celów edukacji dzieci.

Struktura programu

Pani Janina Lesiak postanowiła wprowadzić na współczesne salony niezwykle, nieco zapomniane, a nawet niezbyt znane kobiety polskiej historii. Od ubiegłego roku konsekwentnie realizuje ten plan dostarczając czytelnikom powieści w ramach cyklu portretów historycznych. Jak dotąd ukazały się następujące tytuły: „*Wspomnienie o Cecylii, smutnej królowej*” i „*Miłosna karetka Anny J.*”, natomiast 11 stycznia 2017 r. dołączyła do nich najnowsza powieść, czyli „*Dobrawa pisze CV*”.

Miałam przyjemność obcować z kameralną narracją, którą prezentowała autorka w dwóch poprzednich powieściach o polskich kobietach w historii. Dzięki niej zetknęłam się z ciekawym, osobistym i bardzo kobiecym spojrzeniem na losy polskich władczyń. /.../ Dobrawa Przemyślidka – księżniczka czeska, księżna polska, żona Mieszka I, matka pierwszego polskiego króla, znalazła ważne miejsce w podręcznikach i opracowaniach historycznych. Odegrała znaczącą rolę w procesie chrystianizacyjnym młodego państwa Polan. Sportretowana przez Jana Matejkę w XIX wieku spogląda na nas spokojnie i dystyngowanie. Ale o czym myślała, o czym marzyła, czego się obawiała? Tego nie wiemy, podobnie jak niewiele możemy powiedzieć o jej dzieciństwie i młodości. I tu wkracza Janina Lesiak, która opowiedziała o kobiecie żyjącej w średniowieczu, będącej twarzą polsko - czeskiego sojuszu. Nie napisała kroniki, ani nawet klasycznej powieści historycznej. Stworzyła za to piękny portret księżnej, matki, siostry – z jej rozterkami, siłą, mądrością i ogromną macierzyńską miłością, którą można by i dzisiaj stawiać za wzór. Na tę matczyną troskę i miłość do syna średniowieczna matka przyszłego króla nie miała za wiele czasu. Zaledwie kilka pierwszych lat od narodzin dziecka, później chłopiec musiał trafić pod kuratelę ojca. W piękny sposób wypełniała ten czas, uczyła cierpliwości, chroniła przed złością, kochała ponad wszystko.

Za sprawą historii Dobrawa została wyznaczona na małżonkę Mieszka I, nieokrzesanego, ale ambitnego. Przy nim będzie realizowała nowy ideał chrześcijańskiego władcy, odnajdzie się w nowej roli - żony, która nawróci swojego męża. Wprawdzie historycy odmawiają dzisiaj Dobrawie tak znacznego wpływu na „króla Północy”, jak nazywano Mieszka, ale bez wątpienia należy się jej pamięć i szacunek, wszak była pierwszą w szeregu wszystkich polskich kobiet panujących w kraju nad

Wisłą. I to o niej mówi się, że była: „christianissima, benedicta, sancta”.

W powieści Janiny Lesiak Dobrawa naprawdę pisze swoje CV, a także dzieli się skrywanymi w sercu tajemnicami, obawami i marzeniami. Chce być chrześcijanką swoich czasów, o której potomni będą układać pieśni. Czuje się jak przewodniczka w kluczu dzikich gęsi, który mknie po niebie odlatując na południe.

Jest piękna, silna, bystra, roztropna i wykształcona. Wspaniale się porusza, lekkością stawianych kroków zadziwia cały książęcy dwór. Nosi się elegancko, lubi biżuterię, stroje kolorem dopasowane do pór roku. Jej oczy, usta i delikatna skóra, która przywodzi na myśl owocowe i leśne aromaty, zapewne zachwycaly Mieszka, jej silnego jak dąb męża. W każdym razie autorka książki po raz kolejny udowodniła, że jest znawczynią kobiecej natury. Porównania i opisy, które serwuje w powieści świadczą o erudycji i niezwyklej umiejętności oddania klimatu epoki. Dzięki zabiegom stylistycznym, działaniu na emocje czytelnika, i pięknemu językowi, którym posługuje się pisarka bohaterowie historii ożywają, a my możemy spojrzeć na nich w zupełnie inny sposób. Chociaż opowieść o życiu Dobrawy to w większości fikcja literacka, jednak silnie wspierana realiami epoki i faktami czerpanymi garściami z wielu źródeł historycznych. Na uwagę zasługują informacje na temat życia codziennego mieszkańców państwa piastowskiego, ciekawostki kulinarne, zwyczajnie higieniczne i opisy średniowiecznych medykamentów. Warstwa związana z obyczajowością dawnych mieszkańców Europy jest ogromnym atutem wszystkich powieści Janiny Lesiak. W książce „*Dobrawa pisze CV*” równie ważna jest wielka polityka, która ukształtowała bohaterów wyłaniających się z mroku historii. W przypadku książęcej pary - Mieszka i Dobrawy – była to walka o osłabienie dominacji Świętego Cesarstwa Rzymskiego w ówczesnej Europie. Dlatego bohaterka stworzona przez Janinę Lesiak rozumie swoją rolę – wie, że przeznaczona jest do wielkich przedsięwzięć, ale chciałaby też być zapamiętana jako ta, która „uchyliła nam drzwi do Europy”.

Kobieta zapomniana, odrzucona przez męża, odseparowana od dzieci z pewnością знаła swoją wartość. Janina Lesiak pozwoliła jej do nas przemówić, ukazała nam jej zalety, spokojną elegancję, a nawet umożliwiła nam przeżyć jej sny. /.../

„*Dobrawa pisze CV*” to powieść, która w piękny sposób promuje historię, bardzo obrazowo przemawia do czytelnika, pozwala zrozumieć przeszłość i ludzi, którzy tak naprawdę niewiele różnią się od nas – żyjących tu i teraz. Jestem przekonana, że interpretacja życia Dobrawy Przemyślidki w wykonaniu Janiny Lesiak przypadnie do gustu wielu osobom. Autorka ma dar do opowiadania historii po swojemu – kobieco, z pasją, ale też prosto i zwyczajnie. Warto spotykać się z bohaterkami jej powieści.

Beata Wasilewska
Janina Lesiak, *Dobrawa pisze CV*
Wydawnictwo MG, 2017

Tekst recenzji ukazał się pierwotnie na portalu
SzczecinCzyta.pl

Szczeciński Program Edukacji Wodnej i Żeglarskiej „Morze przygody – z wiatrem w żaglach”

Konkurs żeglarski 50 lat Magnolii

S/y Magnolia

*Szczeciński jacht to fakt
W pamięci ludzi, zdarzeń, rejsów, dat
Ogromną fascynację wśród żeglarskiej braci budzi
Jacht Magnolia to szczeciński znak,
Który przetrwał już 50 lat.*

*50 lat morskich przygód
Czasem bez słońca i wygód,
Z wiatrem we włosach i deszczem na twarzy
Wielu do dziś o Magnolii marzy.*

*Marzy o pięknej przygodzie,
Bezkresnym niebie i ogromnej wodzie
Jacht Magnolia zawsze na fali
Szczęśliwi żeglarze do portu wracali.*

*Wracali do miasta Szczecina
Gdzie przygoda się kończy
I gdzie się zaczyna.*

*50 lat to czasu szmat
Wspólnie spędzonych chwil
Życzymy by Magnolia jacht
Pływał kolejne Tysiące mil!*

Uczniowie ZSS Nr 10

W grudniu 2016 roku odbył się w Zespole Szkół Specjalnych Nr 10 w Szczecinie „**Wojewódzki Konkurs Żeglarski – 50 lat Magnolii**” dla szkół i placówek specjalnych.

Konkurs składał się z dwóch części:

1. teoretycznej – wiadomości o s/y Magnolia
2. praktycznej (wiązanie węzłów, śpiewanie szant, wykonanie modelu jachtu z drewna).

Stworzenie modelu jachtu nie było takie łatwe. Trudność polegała na tym by tak wyliczyć wyporność łódki

aby utrzymała się ona na wodzie i nie utonąła, ponadto trzeba było dopasować odpowiednie żagle.

Podczas konkursu uczniowie wspólnie śpiewali szanty po polsku i po czesku – gdyż gościem specjalnym była znana żeglarka **Daniela Krautschneider**, która przygrywała na gitarze i uczyła nas śpiewać po czesku.

Konkurs uświetnił swą obecnością i opowiadaniem wraz z projekcją filmu o jachcie Magnolia **Przemysław Dziarnowski** – kapitan tegoż jachtu. Ponadto z Programu Miejskiego Edukacji Morskiej obecna była **Jolanta Gałęzowska** oraz **Mieczysław Ircha**, kapitan jachtu Zryw.

Pierwsze miejsce w konkursie zajął MOS Nr 2 ze Szczecina. **Drugie** miejsce zdobyły Ośrodek dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo w Policach i Zespół Szkół Specjalnych Nr 10 w Szczecinie. **Trzecie** miejsce Zespół Szkół Specjalnych w Goleniowie. Podczas konkursu uczniowie poznali się bliżej i podjęli decyzję o wspólnym rejsie w najbliższym sezonie.

Agnieszka Zbiżek

– organizator z ZSS Nr 10 w Szczecinie

Zdjęcia: Mieczysław Ircha i Michał Pieśniak

XX-LECIE PEM 1995 – 2015 WODOWANIE

Tym razem grudniowa międzyszkolna Sesja Morska – 15.12.2016 - w auli Pałacu Młodzieży, miała specjalny, uroczysty charakter, gdyż jej tematem przewodnim było „wodowanie” monografii „*Morze Przygody – z Wiatrem w Żaglach*”, wydanej z okazji jubileuszu 20-lecia Szczecińskiego Programu Edukacji Wodnej i Żeglarskiej. Drugą część Sesji stanowiła prezentacja żeglarskiej kariery **Przemysława Dziarnowskiego**, kapitana jachtu „Magnolia”, od 50 lat służącego szczecińskiej młodzieży.

Przy pełnej auli w spotkaniu uczestniczyła młodzież ze Szkolnych Kół Edukacji Morskiej, z opiekunami i dyrektorami placówek, przedstawiciele Wydziału Oświaty UM, kapitanowie naszych rejsów, oraz goście i przyjaciele Programu, a także media.. Minął dokładnie rok od dnia uroczystej Gali z okazji 20-lecia Programu, która miała miejsce w Starej Rzeźni, gdzie zapowiedzieliśmy, że dalszym etapem realizacji naszych Jubileuszowych działań będzie właśnie to specjalne wydawnictwo. Teraz po raz pierwszy w historii Pałacu Młodzieży mieliśmy przyjemność dokonać „wodowania” tej publikacji. której pomysłodawcą, a także redaktorem i autorem większości tekstów i zdjęć, jest **Wiesław Seidler**, wieloletni koordynator Programu. Fragmenty wydawnictwa - wspomnienia z rejsów szkoleniowych – odczytał uczeń Albert Huderewicz, wychowanek Programu i Centrum Żeglarskiego, a serdeczną i przyjacielską laudację o autorze przedstawiła Ewa Karasińska - redaktor naczelna Miesięcznika Pedagogicznego „Dialogi”. Był też tradycyjnie „pałacowy” występ artystyczny. Dalej autor przybliżył w krótkim wystąpieniu początek oraz historię całego przedsięwzięcia, wsparł prezentacją wybranych zdjęć, co kpt.ż.w. Wiktor Czapp uzupełnił informacją o tradycji „wodowania” książek marynistycznych, zapo-

czątkowanej przed laty na „Darze Pomorza”. Zgodnie z tym ceremoniałem Matką Chrzestną książki została Jolanta Gałęzowska – wieloletni instruktor/Opiekun SKEM, a pierwsze egzemplarze książki wrzucony autor przekazał – z podziękowaniami – panu Grzegorzowi Janowskiemu, Joli Gałęzowskiej, Iwonie Sarnickiej i Ewie Karasińskiej, a także Albertowi Huderewiczowi (wszyscy na zdjęciach)...

Po uroczystym chrzcie książki przeszliśmy do drugiej części spotkania, w którym to Przemek Dziarnowski, jeden z najmłodszych kapitanów nie tylko w CŻ ale i w kraju, opowiedział przebieg swojej żeglarskiej kariery, od 10 roku życia, aż po dzień dzisiejszy. Przedstawił sytuacje zabawne jak i kryzysowe podczas swojego szkolenia, przybliżył zebranej młodzieży moment w którym zawodowo zaczął zajmować się żeglarstwem oraz pełnić funkcję opiekuna i kapitana jachtu „Magnolia”. Następnie przeszedł czas na rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „*Nasze Rejsy 2016*”, który cieszył się dużym zainteresowaniem, w kategoriach: Szkoły Podstawowe, Gimnazja, Szkoły ponadgimnazjalne. Nagrody i upominki, dla laureatów konkursu oraz dla opiekunów SKEM, wręczał przedstawiciela Wydziału Oświaty **Grzegorz Janowski**, wspomagany przez **Jolantę Gałęzowską** i **Monikę Chmiekowską**. Na

koniec Sesji wszyscy zostali zaproszeni do podziwiania galerii zdjęć konkursowych oraz wymiany wrażeń w luźnym panelu dyskusyjnym, przy jubileuszowym torcie. Na Opiekunów SKEM i gości czekały w Pracowni Edukacji Morskiej jeszcze „cieple” egzemplarze książki, które podpisywał jej autor...

Krzysztof Synowiec
Zdjęcia:
Monika Wilczyńska

Fotoreportaż str. 31

Pałac Młodzieży
Pracownia Gimnastyczno – Taneczna
Jubileusz 15-lecia

Zdjęcia: Jerzy Miszuk

